

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi vesilain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esitykseen on koottu vesilain eräitä osaluokkia koskevia muutosehdotuksia.

Vesilakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että julkisen kulkuväylän määrittämisestä päättäisi merenkulkuhallituksen sijasta vesioikeus, jossa uusien väylien useimmat väylärakennustoimenpiteet yleensä muutenkin käsitellään. Samalla selvennetään mahdollisuuksia saada korvausta väylästä ja sen käyttämisestä johtuvista vahingoista.

Kunnan ympäristönsuojelulautakunnan valtuuksia valvonta- ja pakkokeinoasioissa ehdotetaan lisättäväksi. Menettelyä eräissä lautakunnalle kuuluissa asioissa tarkistettaisiin.

Virka-apua koskeviin säännöksiin ehdotetaan tehtäväksi eräitä uhkasakkolain voimaantulosta johtuvia muutoksia.

Eräät sanonnaltaan epäselvät tai puutteelliset säännökset saatettaisiin vastaamaan vakiintunutta oikeuskäytäntöä siten, että myös vesilakia edeltäneen lainsäädännön nojalla annettuja lupamääräyksiä voidaan tehokkaasti valvoa.

Toimivaltaa vesijohdon sijoittamista koskevista asioista ehdotetaan tarkistettavaksi niissä tapauksissa, joissa johto kulkee useiden kunti-

en alueella. Pohjaveden muuttamiskiellon ja vesistön muuttamiskiellon välistä suhdetta selvennettäisiin, ja pohjaveden muuttamiskiellosta poikkeamiseen annetun luvan oikeusvoimaa tarkistettaisiin.

Vesikirjaa koskevat säännökset uudistettaisiin, koska vesioikeuksissa manuaalisesti pidetty vesikirja on korvautumassa uusimuotoisella atk-pohjaisella rekisterillä. Myös uutta rekisteriä kutsuttaisiin vesikirjaksi.

Eräitä käytännössä kankeiksi osoittautuneita muutoksenhakusäännöksiä yksinkertaistettaisiin. Valituksenalaista vesioikeuden päätöstä ei enää tarvitsisi liittää vesiylioikeudelle tehtävään valitukseen.

Vesilain ja vesistöhankkeiden johdosta suoritettavista tilusjärjestelyistä annetun lain välistä suhdetta ojitusasioissa selvennettäisiin.

Lakiin lisättäisiin säännökset tiedottamisesta järjestäytymättömän yhteisalueen osakaskunnalle siltä osin kuin kysymys on ympäristönsuojelulautakunnassa käsiteltävistä asioista tai ojitustoimituksesta.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan hetken tultua hyväksytyksi ja vahvistetuksi.

SISÄLLYSLUETTELO

	Sivu		Sivu
YLEISPERUSTELUT	3	1. Lakiehdotuksen perustelut	9
1. Voimassa oleva lainsäädäntö.....	3	2. Voimaantulo.....	14
2. Uudistuksen tavoitteet ja ehdotetut muutokset	5	LAKITEKSTI.....	15
3. Valmisteluvaiheet ja -aineisto	8	Laki vesilain muuttamisesta	15
4. Esityksen organisatoriset ja taloudelliset vaikutukset	8	LIITE.....	21
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.....	9	Rinnakkaisteksti.....	21
		Luonnos asetukseksi vesiasetuksen muuttamisesta	33

YLEISPERUSTELUT

1. Voimassa oleva lainsäädäntö

Julkista kulkuväylää koskevat säännökset

Vesilain (264/61) 4 luvun 1 §:n mukaan yleiset kulkuväylät ovat joko julkisia kulkuväyliä tai yleisiä paikallisiväyliä. Yleisestä paikallisiväylästä määrää vesioikeus. Sitä vastoin julkiseksi kulkuväyläksi määrittämisestä vesilaissa ei ole säännöksiä, vaikka näidenkin väylien rakentaminen on monin eri tavoin vesilain sääntelemää ja useat siihen sisältyvät toimenpiteet edellyttävät vesioikeuden lupaa. Itse julkisen kulkuväylän käsitteen on vesilaissa jätetty merenkulkua koskevien säännösten varaan. Kuitenkaan merenkulkua koskevissa säännöksissä ei määritellä julkista kulkuväylää eikä säädetä sen perustamisesta, perustamismenettelystä eikä väylän oikeusvaikutuksista. Tilanne on epäsuhtainen sikäli, että julkiset kulkuväylät ovat vaikutuksiltaan ja myös yksityisten asianosaisten kannalta yleensä paljon merkittävämpiä kuin yleiset paikallisiväylät, joista vesilaissa taas on yksityiskohtaiset säännökset. Myös muualla lainsäädännössä kuten väylämaksulaissa (1028/80) nojaututaan julkisen kulkuväylän käsitteeseen.

Hallintokäytännössä julkisena kulkuväylänä on pidetty väylää, josta merenkulkuhallitus on päättänyt ja jonka turvalaitteista se huolehtii vesikulkuväylien merkitsemisestä annetun asetuksen (846/79) mukaisesti. Varsinaiset toimivalta- ja menettelysäännökset kuitenkin puuttuvat. Oikeuskäytännössä on äskettäin katsottu, että väylän perustamisessa tulee noudattaa hallintomenettelylakia (598/82), mikä muun ohella voi merkitä sellaista vesi- ja ranta-alueiden omistajien kuulemistä, jota hallintokäytännössä ei tähän asti ole tapahtunut.

Virka-apumenettelyn ja uhkasakkolain suhde

Heinäkuun 1 päivänä 1991 voimaan tullut uhkasakkolaki (1113/90) koskee myös vesioikeuksissa käsiteltäviä virka-apuasioita, jollei vesilaista muuta johdu. Uhkasakkolain säätämisen yhteydessä vesilakiin ei tehty sellaisia tarkistuksia, jotka mahdollisesti ovat tarpeen lakien välisen suhteen joustavaksi järjestämiseksi.

Ympäristönsuojelulautakunnan valvontatehtävät

Kunnan ympäristönsuojelulautakunnan eräänä tehtävänä on vesilain sekä sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvonta. Tämä tehtävä rinnastuu useissa suhteissa valtion vesi- ja ympäristöhallinnon vastaavaan tehtävään. Kuitenkin lautakunnalla on vesilain 20 luvun 8 §:n mukaan oikeus tehdä syyteilmoitus ja oikeus hakea vesioikeudelta 21 luvun 3 §:n mukaista virka-apua vain, jos rikkomus tai laiminlyönti on ilmeinen. Tämä vireillepanoa koskeva ilmeisyysvaatimus voi käytännössä johtaa tarpeettoman kankeaan ja jopa asianosaisen oikeussuojaa vaarantavaan menettelyyn. Lautakuntien voimavarojen ja asiantuntemuksen lisääntymisestä huolimatta säännöstä ei ole toistaiseksi tarkistettu. Tähän on osaltaan vaikuttanut se, että oikeuskäytäntö on viime aikoina tulkinut rajoitusta melko väljästi.

Menettely ympäristönsuojelulautakunnassa

Vesilain 20 luvun säännökset asioiden käsittelystä ympäristönsuojelulautakunnassa soveltuvat parhaiten kahdenvälisiin riitoihin tai muihin yksinkertaisiin asioihin, joissa on kysymys kahden asianosaisen välisestä suhteesta. Sen sijaan ne ovat osaksi tarpeettoman kankeita silloin, kun kysymys on laaja-alaisemman asian käsittelystä. Esimerkiksi vesilain 10 luvun 3 §:n mukaisessa lupa-asiaassa voi olla runsaastikin asianosaisia. Viimeksi mainittua pykälää vuonna 1987 tarkistettaessa ei menettelyyn lautakunnassa puututtu.

Vanhat rakennelmat ja luvat

Vesilain 14 luvun 1 §:n 1 momentista ilmenevää periaatetta seuraten on oikeuskäytännössä vakiintuneesti katsottu, että valvontaa ja virka-apua koskevat vesilain 21 luvun säännökset soveltuvat myös tapauksiin, joissa voimassa oleva lupa on annettu vesilakia edeltäneen lainsäädännön nojalla. Vastaavasti myös rakennelman kunnossapitoa ja poistamista koskevan 2 luvun 31 §:n on ymmärretty koskevan myös vanhoja rakennelmia. Lain sanonta on kuitenkin omiaan aiheuttamaan epäselvyyksiä.

Vesihuoltokysymykset

Vesilain 9 luvun 18 §:n nojalla alueen omistaja on määräedellytyksin velvollinen sallimaan vesijohdon sijoittamisen alueelleen. Jos asiasta ei sovita, sijoittamisesta päättää vesioikeus, mikäli veden johtamiseen vesistöstä tai pohjavedestä tarvitaan vesioikeuden lupa. Jos vesioikeuden lupa ei ole tarpeen tai jos luvassa ei ole määrätty johdon sijoittamisesta, toimivalta kuuluu kuitenkin kunnan ympäristönsuojelulautakunnalle. Käytännön ongelmia on aiheutunut silloin, kun annettu vedenhankintalupa ei sisällä määräystä sellaisen johdon sijoittamisesta, joka tulisi kulkemaan useiden eri kuntien alueella.

Vesilain 1 luvun 18 §:ssä säädetty pohjaveden muuttamiskielto määrittelee luvantarverajan ja samalla sovellettavan lupasäännösten tärkeissä pohjavettä koskeissa asioissa. Jos pohjaveden ottamisesta kuitenkin aiheutuu saman luvun 15 §:ssä tarkoitettu seuraus, on toimenpide lain mukaan katsottava viimeksi mainitussa pykälässä tarkoitetuksi vesistön muuttamiseksi. Tämä puolestaan johtaa lain 2 luvun soveltamiseen. Käytännössä kuitenkin on tarpeen käsitellä asiaa samanaikaisesti sekä vesistön että pohjaveden kannalta, kuten useasti onkin menetelty lai sanamuodosta huolimatta.

Vesilain 2 luvun 27 ja 28 §:ssä säädetään rakentamiseen annettun luvan pysyvyydestä ja oikeusvoimasta eräissä keskeisissä suhteissa. Säännökset kuuluvat niihin yleisiin rakentamissäännöksiin, joita viittaussäännösten nojalla sovelletaan myös useissa erityisissä hankeryhmissä. Pohjaveden ottamista ja muita pohjaveden muuttamiskiellossa tarkoitettuja toimenpiteitä koskevassa 9 luvun 15 §:ssä on kuitenkin omaksuttu yleisistä lähtökohdista poikkeava ratkaisu.

Vesikirjaa koskevat säännökset

Vesilain 15 luvun 12 §:n nojalla vesioikeudessa pidetään vesikirjaa, josta on tarkempia säännöksiä vesiasetuksessa (282/62). Vesikirjaan merkitään tarpeelliset tiedot vesilaissa tarkoitetuista yrityksistä ja toimenpiteistä. Käytännössä vesikirjan manuaalinen ylläpito on osoittautunut hankalaksi, eikä kirja ole täyttänyt kaikkia sille asetettuja tavoitteita.

Manuaalista vesikirjaa korvaava atk-järjestelmä on äskettäin valmistunut.

Vesistöhankkeiden johdosta suoritettavista tilusjärjestelyistä annetun lain ja vesilain välinen suhde

Laki vesistöhankkeiden johdosta suoritettavista tilusjärjestelyistä (451/88) ja siihen liittyvä laki vesilain muuttamisesta tulivat voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1988. Säännösten tarkoituksena on mukauttaa kiinteistöjaotus vesirakennushankkeen jälkeen muodostuviin uusiin vesioloihin. Yleensä tämä tapahtuu lainvoimaisen vesioikeuden luvan perusteella. Jos kuitenkin hanke vesilain mukaan luetaan ojitukseksi, on tilanne toinen. Tällöin lopulliseksi tarkoitettu kiinteistörajat määrätään jo alustavan ojitussuunnitelman perusteella, vaikka hankkeen vesioikeudelliset edellytykset tulevat tutkittaviksi vasta tämän jälkeen. Voi esimerkiksi sattua, että ojitustoimituksessa hankkeen toteutankin vaativan vesioikeuden luvan, jolloin se saattaa esimerkiksi ympäristöperustein kokonaan estyä. Tämä mahdollisuus on korostunut vesilain 6 luvun 2 §:n muutosten tultua voimaan. Vesilain mukaisessa päätöksenteossa ei mitään sidonnaisuutta jo voimaan tulleen tilusjärjestelyssä vahvistettuun kiinteistöjaotukseen ole. Näin ollen voi muodostua selvä ristiriita tilusjärjestelyssä syntyneiden kiinteistörajojen ja todellisen vesitaloudellisen tilanteen välille. Säännösten rakennetta voidaan tältä osin pitää epä johdonmukaisena.

Edellä mainituissa säännöksissä ei ole järjestelmää, jolla lainvoiman saavuttanut kiinteistöjaotus palautettaisiin vastaamaan todellista asiointilaa esimerkiksi tapauksissa, joissa ojitussuunnitelma sittemmin kumotaankin muutoksenhakuasteessa tai sitä muutetaan. Sama koskee tapauksia, joissa ojitussuunnitelma ei muusta syystä, esimerkiksi rahoituksen puuttuessa tai suunnitelman vesilain 6 luvun 11 §:n 5 momentin nojalla rautetessa, koskaan toteuteta.

Eräät menettelykysymykset

Yhteisäluelain (758/89) tultua voimaan vesilain mukaista lupamenettelyä koskevia säännöksiä tarkistettiin järjestäytymättömiä osakuntia koskevan tiedoksiantamisen osalta. Tämä tapahtui täydentämällä vesilain 16 luvun

8 §:ää. Tuossa vaiheessa ei täydennyksiä tehty muihin vesilain mukaisiin päätöksentekojärjestelmiin. Näissa ei myöskään ennestään ole yhteisalueita koskevia erityissäännöksiä.

Vuonna 1987 tehtyjen lainmuutosten jälkeen on niillä yrityksen vaikutusalueen asukkailla, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin yrityksen toteuttaminen saattaa selvästi vaikuttaa, sekä heitä edustavilla yhteisöillä oikeus saada tieto hankkeesta ja antaa lausuntonsa vesioikeudelle. Kysymys on siis tahoista, joilta varsinaisen asianosaisen puhevalta puuttuu. Asiaa koskevat säännökset, jotka vuonna 1990 tehtyjen muutosten jälkeen sisältyvät 18 luvun 3, 8 ja 10 §:ään, koskevat kuitenkin vain niitä hankkeita, jotka on määrätty käsiteltäviksi katselmustoimituksessa. Katselmustoimituksen tarpeellisuus taas perustuu muihin näkökohtiin kuin paikallisen väestön kuulemistarpeeseen.

Muutoksenhakua koskevan vesilain 17 luvun 1 §:n mukaan jokaiseen vesioikeuden päätöstä koskevaan valituskirjelmään on liitettävä kappale valituksenalaista päätöstä. Päätökset ovat usein hyvin laajoja, ja niitä saattaa käytännössä kertyä valitusasian asiakirjoihin lukuisina eri kappaleina. Kun varsinkin hakemusasiassa annettu laaja päätös saattaa käytännössä koskea yksittäistä asianosaista vain vähäiseltä osalta, tästä voi myös koitua asianosaisille huomattavia kustannuksia.

Lain 17 luvun 2 §:n mukaan asianosaisille varataan tilaisuus vastata vesiylioikeudelle tehtyyn valitukseen maistraatin tai nimismiehen välityksellä. Säännös koskee myös yleistä etua valvovia viranomaisia ilman, että asiakirjojen postittaminen olisi mahdollista. Kankeasta menettelystä on aiheutunut tarpeetonta hankaluutta viranomaisten tehtävien suorittamisessa.

2. Uudistuksen tavoitteet ja ehdotetut muutokset

Julkisten kulkuväylien perustamismenettely

Ehdotuksen tarkoituksena on luoda perussäännökset julkisten kulkuväylien perustamiselle. Tällaisten säännösten puuttuminen on oikeusvarmuuden kannalta epäkohta. Eduskunnan oikeusasiamies on vuonna 1977 kiinnittänyt huomiota julkisten kulkuväylien perustamista, muuttamista ja poistamista koskevien säännösten puuttumiseen. Nytemmin korkein hallinto-

oikeus on helmikuussa 1991 eräässä kanteluasiassa antamallaan päätöksellä (KHO 1.2.1991 taltio 294) katsonut, että eräitä kalastuskuntia oli väylän perustamisasiassa pidettävä asianosaisina, joille olisi hallintomenettelylain 15 §:n nojalla tullut varata tilaisuus selityksen antamiseen eri linjausvaihtoehtojen osalta. Kun asiassa ei ollut näin menetelty, merenkulkuhallituksen päätös linjausvaihtoehdon vahvistamisesta kumottiin.

Edellä sanottu merkitsee, että julkisen kulkuväylän perustamisessa noudatettavaa menettelyä on joka tapauksessa tarpeen täydentää siten, että se turvaa asianosaisten oikeussuojan. Vaihtoehtoina voisivat tulla kysymykseen merenkululaitoksessa tapahtuvan vahvistamismenettelyn kehittäminen tai toimivallan antaminen vesioikeudelle. Jälkimmäistä vaihtoehtoa puoltavat useat syyt. Ensinnäkin oikeussuojan turvaamiseksi ristiriitatilanteissa on paikallaan, että väylästä päättää lopullisesti muu viranomainen kuin se, joka on suunnitellut väylän ja tulee sitä ylläpitämään. Lisäksi väyläasiat laajalti jo nyt käsitellään vesioikeudessa, koska ruoppaukset ja läjitykset vähäisiä toimenpiteitä lukuunottamatta vaativat vesioikeuden luvan. Vesilaissa on valmis päätöksentekojärjestelmä, jota vain on eräissä suhteissa tarpeen täydentää. Näin ollen keskittämällä asianosaisten kuuleminen ja oikeudellinen päätöksenteko yhteen menettelyyn saavutetaan myös etua hallinnon voimavarojen käytön kannalta. Uudet säännökset koskisivat sekä Suomen aluevesiä meressä että sisävesiä.

Hallituksen esityksessä laiksi vesilain muuttamisesta (hall.es. 217/1990 vp.) viitattiin siihen, että vesikulkuväyliä koskevan yleisen lainsäädännön valmistelu oli tuolloin käynnistymässä liikenneministeriössä. Näin ei sittemmin kuitenkaan ole tapahtunut, vaan vesilain täydentäminen on osoittautunut kokonaan uuden väylälainsäädännön luomista tarkoituksenmukaisemmaksi ratkaisuksi. Hyväksyessään edellä sanotun hallituksen esityksen pohjalta lain vesilain muuttamisesta (929/91) eduskunta edellytti, että merialueella väylästä ammattikalastajille aiheutuvien vahinkojen ja haittojen korvaamista koskevien vesilain ja väylämaksulain säännösten kehittämiseen ryhdytään viipymättä erillisenä lainvalmisteluhankkeena eikä sitä tule kytkeä väyliä koskevan yleisen lainsäädännön valmisteluun.

Kun tilanne on siten muuttunut, ettei yleisen väylälainsäädännön valmistelua tulla käynnis-

tämään, on ollut tarpeen harkita uudelleen, millä tavoin eduskunnan lausuma on sopivimmin toteutettavissa. On osoittautunut että vesilain ja väylämaksulain välille ei ole helposti luotavissa toimivaa yhteyttä korvausasioissa. Sitä vastoin väylän perustamismenettelyn sisällyttäminen vesilakiin mahdollistaisi väylästä ammattikalastajille koituvien vahinkojen asianmukaisen käsittelyn ja korvaamisen samaan tapaan kuin muissakin vesiä koskevilla hankkeissa tapahtuu. Vesioikeuden tulisi toisin sanoen väylän perustamispäätöksen yhteydessä määrätä korvaukset tiedossa olevista vahingoista. Myöhemmin ilmeneviin vahinkoihin sovellettaisiin jälkikorvausmenettelyä, jota kuitenkin ehdotetaan tässä tarkoitetuissa tapauksissa erikseen säänneltäväksi. Jo olemassa olevat väylät rinnastettaisiin uusiin väyliin myös korvausoikeudelliselta kannalta.

Ruoppauksesta, läjityksestä ja muista väylärakennustoista aiheutuvat vahingot korvattaisiin kuten nykyisinkin.

Vesilain ja uhkasakkolain suhde

Ehdotuksen tarkoituksena on selventää vesilain 21 luvun virka-apusäännösten ja uhkasakkolain välistä suhdetta erityisesti niissä tapauksissa, joissa teettämisvalta annetaan kunnan ympäristönsuojelulautakunnalle. Etenkin epäselvyys kunnalle koituneiden kustannusten perimisestä on vaikeuttanut asianomaisten säännösten soveltamista. Selventämistä kaipaavat myös 20 luvun 7 §:n säännös, jossa pakkokeinovalta eräissä suhteissa annetaan ympäristönsuojelulautakunnalle itselleen. Myös tähän pykälään kohdistuvia viittaussäännöksiä on tarpeen selventää.

Ympäristönsuojelulautakunnan valvontatehtävät

Vesilain 20 luvun 8 §:ää ehdotetaan tarkistettavaksi siten, että ympäristönsuojelulautakunta voisi valvontaviranomaisena tehdä syyteilmoituksen ja virka-apuilmoituksen samoin edellytyksin kuin vesi- ja ympäristöhallinnon viranomaisenkin. Tämä kunnallisen viranomaisen valtuuksien laajentaminen vastaa etenkin virka-apuasoiden osalta pitkälti viimeaikaista oikeuskäytäntöä. Lautakunnan mahdollisuus ilmoittaa asiasta valtion valvontaviranomaiselle säilyisi edelleenkin voimassa.

Ympäristönsuojelulautakunnan valtuudet laajentuisivat myös sikäli, että ojitusasioissa lautakunnat saisivat valtuuden itsenäiseen pakkokeinojen käyttämiseen. Tämä vesilain 20 luvun 7 §:n uudistamiseen liittyvä muutos tehtäisiin 6 luvun 12 §:ään.

Menettely ympäristönsuojelulautakunnassa

Vesilain 20 luvun 5 ja 6 §:ää tarkistettaisiin siten, että lautakunnan päätösvaltaan kuuluvissa jätevesilupa-asioissa voitaisiin noudattaa nykyistä joustavampaa tiedoksiantamismenettelyä. Menettelyyn ehdotetaan samalla eräitä muitakin tarkistuksia.

Vesilain 20 luvun 1 §:n mukaan se, mitä laissa on säädetty vesilautakunnasta, koskee ympäristönsuojelulautakuntaa, josta on säädetty kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetussa laissa (64/86). Useissa vesilain pykälissä käytetään edelleenkin sanaa vesilautakunta, joka siten tarkoittaa ympäristönsuojelulautakuntaa. Toisaalta sanotun lain 5 §:n nojalla ympäristönsuojelulautakunnan tehtävät voi kunnassa nyttemmin hoitaa muukin lautakunta tai määräedellytyksin myös kunnanhallitus. Vesilain säännöksissä mainittu vesilautakunta tai ympäristönsuojelulautakunta tarkoittaa näissä kunnissa sanottua muuta kunnan toimielintä. Vesilain 16 luvun 28 §:n 2 momentissa käytetään ilmaisua kunnan ympäristönsuojeluviranomainen, jota kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annettu laki ei kuitenkaan tunne. Vesilain lautakuntanimikkeiden yhtenäistämistä ei tässä yhteydessä ehdoteta. Ehdotettavissa uusissa säännöksissä käytetään siten sanaa ympäristönsuojelulautakunta, mutta tässä vaiheessa lakiin jäisi useisiin kohtiin edelleenkin sana vesilautakunta, koska kaikkien asianomaisten säännösten tarkistaminen edellyttäisi hyvin laajaa vesilain muuttamista.

Vanhat rakennelmat ja luvat

Oikeudellisten epäselvyyksien poistamiseksi ehdotetaan nimenomaisesti säädettäväksi, että rakennelmien kunnossapitoa sekä virka-apua koskevat säännökset olisivat voimassa myös silloin, kun noudatettavana oleva lupa määräyksinen on annettu vesilakia edeltäneiden säännösten nojalla tai kun hanke muutoin laillisesti on käynnistetty ennen vesilain voi-

maantuloa. Sananmukaisesti luettuina tässä tarkoitetut vesilain säännökset yhdessä lain 22 luvun 2 §:n kanssa voisivat johtaa siihen, että oikeussuoja- ja ja valvontajärjestelmä sanotuisissa tapauksissa kokonaan puuttuu. Riita-asioita koskeva 14 luvun 7 §:n 3 momentti sitä vastoin on tässä suhteessa jo ennestään riittävän laaja.

Vesihuoltokysymykset

Vesilain 9 luvun 18 §:ää ehdotetaan täydennettäväksi siten, että toimivalta vesijohdon toisen alueelle sijoittamista koskevassa asiassa kuuluu kunnan ympäristönsuojelulautakunnan sijasta vesioikeudelle silloin, kun johto kulkee usean eri kunnan alueella. Varsinkaan suurten vedensiirtojohtojen linjausta ei voida mielekkäästi jakaa kuntakohtaisesti.

Lain 1 luvun 18 §:ää ehdotetaan tarkistettavaksi siten, että kaikkia asiaan kuuluvia säännöksiä voidaan soveltaa samanaikaisesti silloin, kun pohjavettä koskeva toimenpide samalla aiheuttaa muutoksen myös vesistössä.

Pohjaveden muuttamiskiellosta poikkeamiseen annetun luvan haltija on suojattu myöhempiä muutoksia ja korvausvaatimuksia vastaan poikkeuksellisella tavalla. Samalla asiaa koskeva 9 luvun 15 § on vesilain oman järjestelmän kannalta epä johdonmukainen siten, että siinä on aiheetta aineksia kahdesta eri tilanteesta (niin sanottu jälkivahinko ja olosuhteiden muuttuminen). Ehdotetun muutoksen tarkoituksena on saattaa lainkohta vastaamaan mahdollisimman hyvin lain 2 luvun 27 ja 28 §:n säännöksiä. Tarvetta jälkimmäisten väljentämiseen on yleisenä kysymyksenä tarkoitettu selvittää erikseen.

Vesikirjan uudistaminen

Vesikirjaa koskevat säännökset ehdotetaan uudistettavaksi. Vanha vesikirja korvautuu atk-pohjaisella rekisterillä. Tähän merkittäisiin tarpeelliset tiedot kaikista vesioikeudellisista asioista. Vesikirjan tarkemmasta sisällöstä säädetäisiin asetuksella.

Vesistöhankeiden johdosta suoritettavista tilusjärjestelyistä annetun lain ja vesilain välisen suhteen tarkistaminen

Lakien välinen ristiriita ojitustapauksissa eh-

dotetaan poistettavaksi siten, että uudessa maanmittaustoimituksessa voidaan kiinteistöjohtotus palauttaa vastaamaan alkuperäistä tilannetta niissä tapauksissa, joissa tilusjärjestelyn pohjana ollut alustavaa ojitussuunnitelmaa ei olekaan toteutettu. Eräissä tapauksissa on tarpeen luoda tällainen mahdollisuus myös muissa hankkeissa kuin ojituksissa. Tarkoituksena on lisäksi erikseen selvittää, onko vesistöhankeiden johdosta suoritettavista tilusjärjestelyistä annettua lakia mahdollista uudistaa siten, että ojitusten poikkeusasema kokonaan poistetaan.

Eräät menettelykysymykset

Muutoksenhakua koskevaa 17 luvun 1 §:ää ehdotetaan tarkistettavaksi siten, ettei vesiylioikeudelle tehtävään valitukseen enää tarvitse liittää valituksenalaista vesioikeuden päätöstä. Tällä tavoin säästetään asianosaisten kustannuksia ilman, että menettely millään tavoin hankaloituisi. Muutos vastaisi myös kehitystä muualla lainkäytössä.

Valituskieltoon vastaamista koskevaa saman luvun 2 §:ää muutettaisiin siten, ettei valitusasiakirjojen tiedoksi antaminen yleistä etua valvovalle viranomaisille ja eräissä tapauksissa muillekaan asianosaisille enää tapahtuisi maistraatin tai nimismiehen välityksellä, vaan asiakirjat toimitettaisiin postitse saantitodistusta vastaan. Tämä yksinkertaistaisi huomattavasti menettelyä. Siltä osin kuin postitse tapahtuvaa tiedoksiantoa ei voitaisi käyttää, kuuluisi tiedoksiantotehtävä haastemiehille. Asiallisesti tämä vastaisi nykyistä käytäntöä. Kun maistraatit on tarkoitettu lakkauttaa, olisi niiden osuus menettelyssä joka tapauksessa järjestettävä uudelleen.

Ympäristönsuojelulautakunnan käsittelyä ja ojitustoimitusta koskevista säännöksistä puuttuu säännös tiedoksiantamisesta yhteisalueen järjestäytymättömälle osakaskunnalle. Vesioikeudelliset hankkeet saattavat käytännössä koskea myös näitä. Yhteisalueen (758/89) 26 §:n soveltaminen johtaisi asian laadun kannalta tarpeettoman kankeaan menettelyyn. Lakiin ehdotetaan tämän vuoksi tehtäväksi samankaltaisia täydennyksiä kuin hakemusasioista 16 luvun 8 §:ssä vuonna 1991 säädetty. Näin pääsääntönä olisi julkinen kuulutus, jollei asiassa olisi kysymys niin merkittävästä käyttöoikeudesta, että yhteisalueen 26 §:n 3 momentin mukaista tiedoksiantomenettelyä olisi sovellet-

tava. Eräin edellytyksin voisi riittää myös tiedon antaminen yhdelle osakkaalle.

Hakemusioiden menettelysäännöksiä täydennettäisiin siten, että niillä yrityksen vaikutusalueen asukkailla, joiden asumiseen, työnteeseen tai muihin oloihin yrityksen toteuttaminen saattaa selvästi vaikuttaa, kuten myös heitä edustavilla yhteisöillä, olisi oikeus esittää lausuntonsa vesioikeudelle siitä riippumatta, onko asia päätetty käsitellä katselmustoimituksessa vai muulla tavoin. Näin on käytännössä jo eräissä tapauksissa meneteltykin. Samalla muutos olisi omiaan poistamaan aiheettomia pyrkimyksiä katselmustoimituksen pitämiseen.

3. Valmisteluvaiheet ja -aineisto

Esitys on valmisteltu virkatyönä oikeusministeriössä. Useat ehdotettavista muutoksista perustuvat vesilain ulkopuolisten säännösten muuttumisen aiheuttamiin tarkistustarpeisiin. Osin ehdotukset perustuvat käytännössä havaittuihin epäkohtiin ja ongelmiin. Vesilain 17 luvun 2 §:n muuttamista on oikeusministeriölle esittänyt vesi- ja ympäristöhallitus.

Julkisia kulkuväyliä koskevia säännöksiä on valmisteltu osana ammattikalastajille maksettavia väyläkorvauksia koskevaan eduskunnan lausumaan perustuvaa valmistelutyötä yhteistyössä liikenneministeriön ja merenkulkuhallituksen kanssa. Aiemmin työryhmässä valmistelusta suunnitelmasta, jonka mukaan valtiolle väyläkorvauksista aiheutuneet kulut perittäisiin väylämaksuina väylän käyttäjiltä, on tässä vaiheessa luovuttu.

Vesistöehdokkeiden tilusjärjestelyihin liittyviä muutoksia on valmisteltu yhteistyössä maa- ja metsätalousministeriön kanssa.

Tarve vahvistaa kunnan ympäristönsuojelulautakunnan valtuuksia virka-apuasioissa on tullut esille vapaakuntien valtioneuvostolle tekemien poikkeamisoikeushakemusten yhteydessä.

Esitysluonnoksesta on syksyllä 1991 pyydetty lausunto valtiovarainministeriöltä, maa- ja

metsätalousministeriöltä, liikenneministeriöltä, ympäristöministeriöltä, vesi- ja ympäristöhallitukselta, merenkulkuhallitukselta, vesiylioikeudelta, Suomen Kaupunkiliitolta, Suomen Kunnallisliitolta ja Kalatalouden Keskusliitolta. Ehdotusta on tämän jälkeen eräiltä osin tarkistettu ja täydennetty.

Nyt annettu esitys käsittää vain eräitä välitöntä korjausta vaativia kysymyksiä laajan vesioikeudellisen järjestelmän piirissä. Useissa muissa suhteissa muutosten valmistelu on vireillä. Vesilain lukuisista yhteyksistä muuhun lainsäädäntöön ja sen kehittämiseen johtuu, ettei tarkistuksia aina voida suorittaa laajoina kokonaisuuksina.

4. Esityksen organisatoriset ja taloudelliset vaikutukset

Esityksellä ei ole mainittavia organisatorisia tai taloudellisia vaikutuksia. Eräiden esityksen kohtien nimenomaisena tavoitteena on yksinkertaistaa menettelyä ja säästää sekä asianosaisten että viranomaisten kustannuksia. Vesioikeudelle tosin tulisi uutena tehtävänä julkisten kulkuväylien vahvistaminen, mutta huomattavaa määrää uusia väylähankkeita ei ole odotettavissa. Sitä paitsi uudet väylät käsitellään jo voimassa olevan lain nojalla rakennustoimenpiteiden osalta laajalti vesioikeudessa. Ehdotus vapauttaa luomasta merenkulkuhallintoon sellaista uutta hallintomenettelyä, johon ilman nyt ehdotettuja muutoksia joka tapauksessa olisi siirryttävä.

Väyläkorvauksia koskeva ehdotus 4 luvun 8 §:ksi saattaa jossakin määrin lisätä valtion maksettavaksi tulevia korvauksia. Toisaalta kysymys on sellaisesta tarpeesta ammattikalastajien oikeussuojan turvaamiseen, jota eduskunta on lausumassaan korostanut. Jos korvausvastuu aikanaan osoittautuisi odotettua laajemmaksi, on mahdollista kehittää väylämaksulakia tai muuta lainsäädäntöä siten, että väylän käyttäjät lopulta vastaisivat korvausten aiheuttamista kustannuksista.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotuksen perustelut

1 luvun 8 §. Pykälän 2 momenttia ehdotetaan tarkistettavaksi siten, että se nykyistä paremmin vastaisi lainkohdan tarkoitusta ja sisältöä sekä ehkäisisi ajoittain ilmenevät väärinkäsitykset. Lainkohdassa on kysymys tilanteesta, jossa joen tai puron vesialue kuuluu kahteen eri kiinteistöön tai kiinteistöjen yhteiseen alueeseen uoman keskiviivan ollessa rekisteriysikköjen välisenä rajana. Tällöin oikeus veteen jakautuu puoliksi kummallekin silloinkin, kun uoman virtaama jakautuu epätasaisesti puoliskojen kesken. Tällä on ollut merkitystä lähinnä vesivoiman jakautumisen kannalta. Sitä vastoin säännös ei tarkoita sitä, että rannanomistajalla olisi oikeus veteen pelkästään siksi, että vastakkaiset rannat kuuluvat eri omistajille.

1 luvun 18 §. Pykälän 2 momenttia tarkistetaan yleisperusteluissa mainitulla tavalla siten, että hankkeeseen voitaisiin soveltaa samanaikaisesti sekä vesistöä että pohjavettä koskevia säännöksiä silloin, kun haitalliset vaikutukset kohdistuvat molempiin. Pohjaveden ottamiseen rinnastettaisiin muu pohjaveden muuttamiskiellon vastainen toimenpide samalla tavoin kuin muissakin pohjavettä koskevissa säännöksissä.

1 luvun 30 §. Pykälässä säädetään jokaiselle haittaa kärsivälle kuuluvasta oikeudesta vesistön pohjan ruoppaamiseen ja siihen rinnastettaviin toimenpiteisiin. Muusta kuin vähäisestä ruoppauksesta on 1 momentin mukaan ennalta ilmoitettava muun ohella vesialueen omistajalle. Yhteiset vesialueet kuuluvat kuitenkin usein osakaskunnille, jotka eivät ole järjestäytyneet. Tällöin ei myöskään ilmoitusta omistajalle ole käytännössä mahdollista tehdä turvautumatta yhteisäluelain 26 §:ssä säädettyyn tiedoksiantomenettelyyn, joka esillä olevassa tilanteessa olisi tarpeettoman raskas. Säännöstä ehdotetaan tarkistettavaksi siten, että tuollaisissa tapauksissa ilmoitus voidaan tehdä omistajan sijasta asianomaiselle kalastuskunnalle. Kalastuskunnan osakkaita ovat samat yhteisen vesialueen osakkaat. Samalla 1 momenttia tarkistettaisiin siten, että vesioikeuden lupa voi ruoppaukseenkin olla tarpeen myös 1 luvun 19 §:ssä säädetyn pilaamiskiellon perusteella. Tätä muutosta vastaava täydennys on aiemmin tehty ruoppausmassan läjittämistä koskevaan 4 lu-

vun 6 §:ään, johon 1 luvun 30 §:n 2 momentissa viitataan.

2 luvun 31 §. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 4 momentti sen oikeuskäytännössä laajalti omaksutun tulkinnan varmistamiseksi, että rakennelmien kunnossapitoa ja poistamista koskevaa säännöstä sovelletaan myös vesilakia edeltäneiden vesioikeudellisten säädösten nojalla tehtyihin rakennelmiin.

4 luvun 1, 1 a, 2, 2 a, 3 ja 3 a §. Lakia muutettaisiin siten, että julkisen kulkuväylän perustamisessa sovelletaan pääpiirteissään samaa menettelyä kuin yleisen paikallisväylän perustamisessa voimassa olevien säännösten mukaan. Ehdotetun 1 a §:n mukaan julkisen kulkuväylän perustamista hakisi vesioikeudelta merenkululaitos, jossa tapahtuvaa hallintomenettelyä ei näin olisi asianosaisten oikeussuojan vuoksi tai muustakaan syystä tarpeen yksityiskohtaisesti säännellä. Hallintomenettelylain säännösten soveltaminen merenkulkuhallinnossa ei yksinään korjaisi kaikkia ilmenneitä epäkohtia.

Merenkulkuhallituksen vahvistamat ja merenkululaitoksen ylläpitämät julkiset kulkuväylät on eräissä tapauksissa vahvistettu vain vapaa-ajan veneilyä varten. Tämän mahdollisuuden säilyttämiseksi ehdotetaan, että julkisen kulkuväylä voitaisiin vahvistaa myös vene liikennettä varten. Kun toisaalta yleinen paikallisväylä 4 luvun 2 §:n 1 momentin mukaan voidaan määrätä myös vapaa-ajan veneilyä varten, olisi viimeksi mainittu väylämuoto kuitenkin useissa tapauksissa tarkoituksenmukaisempi veneilyä ajatellen.

Väylää koskevassa hakemusasiassa sovellettaisiin vesistöön rakentamista koskevia säännöksiä siltä osin kuin 4 luvussa ei muuta säädettäisi. Tämä merkitsee sitä, että esimerkiksi luvan myöntämistä koskevat 2 luvun säännökset ehdotetun 2 a §:n nojalla soveltuvin osin koskisivat myös väylän perustamista. Tällöin asianosaisten edut ja ympäristönäkökohdat voitaisiin myös itse väylän perustamisessa ottaa huomioon samaan tapaan kuin jo tällä hetkellä tapahtuu harkittaessa luvan myöntämistä väylään sisältyviin luvanvaraisiin ruoppauksiin ja läjityksiin.

Käytännössä voi ilmetä tarvetta päättää väylän linjauksesta ennen ruoppaus- tai läjitystöitä koskevan yksityiskohtaisen suunnitelman valmistumista. Tällaisessa tapauksessa menettely

voisi olla 3 §:n 3 momentissa säädettävällä tavalla kaksivaiheinen. Säännös koskisi sekä julkista kulkuväylää että yleistä paikallisiväylää. Julkisen kulkuväylän tultua lainvoimaisesti perustetuksi ja tarpeellisten väylätöiden suorituksi sen käyttöön ottamisesta päättäisi merenkululaitos. Vesioikeus taas päättäisi, milloin yleinen paikallisiväylä väylätöiden tultua suoritetuksi voidaan ottaa käyttöön. Vesioikeuden harkintaan jäisi, voidaanko tällainen määräys antaa jo samassa yhteydessä kuin paikallisiväylän perustamisesta tai luvanvaraisista väylätöistä päätetään.

Lainvoimaisesti perustetun julkisen kulkuväylän lakkauttamisesta tai muuttamisesta säädettäisiin erikseen 3 a §:ssä. Ehdotuksen mukaan myös näissä asioissa päätösvalta kuuluisi vesioikeudelle, ja sovellettaviksi tulisivat samat 2 luvun säännökset kuin väylää perustettaessakin. Hakijana voisi olla sekä merenkuluviranomainen että muu asianosainen. Muiden kuin väylän kunnossapitäjän hakemuksia koskisivat kuitenkin erityiset edellytykset, joilla on tarkoitus luoda lainvoimaisesti perustetulle väylälle vakautta ja pysyvyyttä. Tämä rajoitus muistuttaa oikeudellisesti vesilain 2 luvun 27 ja 28 §:n säännöksiä, jotka eivät sellaisinaan sovellu väyläpäätöksiin. Sanottuja säännöksiä ei nyt siis sovellettaisi.

Merenkuluviranomaisen hakema muutos väylään voisi yksittäistapauksessa olla vaikutuksiltaan vähäinen. Näin on varsinkin silloin, kun muutos ei olennaisesti vaikuta väylän sijaintiin, syvyyteen eikä väyläalueeseen. Vesilain 16 luvun 32 §:n 1 momentissa säädetään tavanomaista yksinkertaisempi menettely vähäisiä lupapäätösten muutoksia varten. Ehdotetun 4 luvun 2 a §:n nojalla 16 luvun 32 §:n 1 momenttia sovellettaisiin myös väyläpäätöksen tarkistamiseen. Kaikissa tapauksissa nämä mahdollisuudet joustavaan menettelyyn eivät kuitenkaan olisi riittäviä. Tämän vuoksi ehdotetaan 3 a §:n 2 momentissa, että turvallisuusyistä tai muusta tärkeästä syystä merenkululaitos voi päättää väliaikaisesta julkisen kulkuväylän muutoksesta. Myös tällaisesta muutoksesta johtuva edunmenetyksistä olisi 8 §:n nojalla korvattava.

Voimaantulo- ja soveltamissäännöksessä säädettäisiin, että merenkulkuhallituksen päätöksellä ennen lain voimaantuloa perustetuilla väylillä olisi sama oikeudellinen asema kuin ehdotuksen mukaan perustettavilla julkisilla kulkuväylillä.

4 luvun 8 ja 8 a §. Korvausten osalta ammatikalastajien ja muiden vahinkoa tai haittaa kärsivien asema muuttuisi sikäli, että itse väylästä tai sen käyttämisestä aiheutuva, ennalta arvioitavissa oleva menetys määrättäisiin 8 a §:ssä yleisen kulkuväylän kunnossapitäjän korvattavaksi jo väylän vahvistamista koskevassa päätöksessä samaan tapaan kuin rakentamista koskevissa luvissakin. Annettu korvausmääräys voitaisiin myös määrätä jälkepäin tarkistettavaksi. Jos arvioitavissa olevaa menetystä ei ennalta arvioiden aiheutuisi, voisi vesioikeus määrätä kunnossapitäjän erikseen saattamaan vesioikeudessa vireille korvausten määräämistä koskevan asian. Vahinkojen erityispiirteistä johtuu, että menettely poikkeaa jossakin määrin siitä, mitä 16 luvun 24 §:n 2 momentissa säädetään.

Aineellisessa suhteessa korvauksiin sovellettaisiin edelleen voimassa olevan 8 §:n toisen virkkeen säännöstä, jota ehdotettu 8 § eräin täydennyksin vastaisi. Täydennys koskisi erityisesti ammatikalastusta niissä tapauksissa, joissa kalastus tapahtuu yleisoikeuden nojalla. Pykälän toisen virkkeen nojalla korvattavat menetykset johtuvat nimenomaan alueen kulkuväyläksi määräämisestä tai sen kulkuväylänä käyttämisestä. Yksittäisten alusten aiheuttamat tavanomaisesta väylän käytöstä poikkeavat vahingot jäisivät edelleenkin 1 luvun 25 §:n alaan.

Ehdotetussa 8 a §:ssä säädetty menettely ei voisi enää takautuvasti koskea merenkulkuhallituksen ennen lain voimaantuloa vahvistamia väyliä, vaan näistä johtuvia korvauksia olisi erikseen haettava. Sen sijaan 8 §:n säännös korvauksen määräytymisperusteista olisi sovellettavissa. Voimaantulo- ja soveltamissäännöksessä merenkulkuhallituksen päätöksellä jo perustetut väylät rinnastettaisiin ehdotettujen säännösten mukaisesti vesioikeudessa vahvistettaviin väyliin. Korvausta vanhojen väylien aiheuttamista edunmenetyksistä voitaisiin hakea vesioikeudessa vesilain 11 luvun 8 §:n mukaisesti.

Vesialueen uittoväyläksi määräämistä koskevassa koskevassa 5 luvun 18 §:ssä viitataan 4 luvun 8 §:ään. Vesialueen määräämisestä yleiseksi uittoväyläksi ja sen sellaisena käyttämisestä alueen omistajalle suoritettavasta korvauksesta on voimassa, mitä 4 luvun 8 §:ssä säädetään. Sanottu 5 luvun 18 §:n 1 momentin sisältämä viittaus ei tulisi ulottumaan ehdotettuun 4 luvun 8 a §:ään. Selostetusta rinnastuksesta huolimatta uittoväyläasiat ja kulkuväylä-

asiat eroavat toisistaan siinä, että itse uittotoiminnaasta johtuneet tai tulevaisuudessa johtuvat menetykset korvataan laajalti 5 luvun 79 §:n mukaisina uittovahinkoina. Uittovahinkoihin sovelletaan erityissäännöksiä, joilla ei ole vastinetta 4 luvussa.

6 luvun 12 §. Pykälässä säädetään ympäristönsuojelulautakunnalle kuuluvasta yleistoimivallasta erilaisissa ojitusriidoissa ja -asioissa. Vaikka säännös antaa lautakunnalle toimivallan asianosaisia oikeusvoimaisesti sitovien ratkaisujen antamiseen, se ei sisällä mahdollisuutta pakkokeinojen käyttämiseen. Ainoa tätä tarkoittava pakkokeinosäännös ojitusasiassa koskee 6 luvun 7 §:n mukaista erityistilannetta, jossa on kysymys toisen maalle tehdyn ojan kunnossapidosta. Muutoin pakkokeinojen käyttäminen on vähäisissäkin ojitusasioissa mahdollista vain vesioikeudelle, jossa asia käsitellään 21 luvun 3 §:n mukaisena virka-apuasiana. Käytännössä on kyllä eri näkemyksiä esitetty siitä, voidaanko ojitusasiassa soveltaa välittömästi lautakunnan pakkokeinoja koskevaa 20 luvun 7 §:ää. Koska varsinkaan vähäisten ojitusasioiden käsittely vesioikeudessa ei ole tarkoituksenmukaista, pykälää ehdotetaan täydennettäväksi siten, että lautakunta voisi asettaa ojitusasiassa teettämishän 20 luvun 7 §:n mukaisesti. Laajennus on perusteltavissa siksi, että 20 luvun 7 §:n soveltamisala ehdotetaan uhkasakkolain voimaantumisen vuoksi yksiselitteisesti rajattavaksi.

Vesioikeuden 21 luvun 3 §:ssä säädetty virkaaputoimivalta olisi kuitenkin yksinomainen silloin, kun pakkokeinoasiassa on kysymys vesilain 1 luvun yleisten kielto- ja rikkomissäännösten rikkomisesta taikka kun asiaa käsiteltäessä jouduttaiisiin ratkaisemaan kysymys vesioikeuden luvan tarpeellisuudesta tai vesistön järjestelyn ja ojituksen välisestä erosta tai kun kysymys olisi vesioikeuden luvan määräysten noudattamisesta.

9 luvun 15 §. Säännöksessä on kysymys tilanteesta, jossa pohjaveden ottamista tai muuta vesilain 1 luvun 18 §:n vastaista toimenpidettä koskevan luvan hyväksikäyttö aiheuttaa haittaa, jota lupaa myönnettäessä ei ole edellytetty. Säännöksessä on yhdistetty lain 2 luvun 27 §:n ja 28 §:n piirteitä keskenään muusta vesilain järjestelmästä poikkeavalla tavalla. Säännöstä ehdotetaan selkiytettäväksi siten, että edellyttämätön vahinko ja olosuhteiden muutos selvästi erotetaan toisistaan.

9 luvun 18 §. Pykälän 2 momenttia ehdote-

taan tarkistettavaksi siten, että vesijohdon sijoittamista koskeva toimivalta kuuluu vesioikeudelle myös silloin, kun johto kulkee useamman kunnan alueella. Lisäksi momentin sanamuotoon on tehty lakitekniisiä tarkistuksia.

10 luvun 6 §. Pykälän 2 momentissa säädetään sen velvollisuuksista, joka johtaa jätevettä toisen maalla olevaan ojaan tai puroon. Tarvittaessa ympäristönsuojelulautakunta voi antaa näitä koskevia määräyksiä. Tällaisesta päätöksestä on voimassa, mitä 20 luvun 7 §:ssä säädetään. Viimeksi mainittua pykälää ehdotetaan täydennettäväksi uhkasakkolakia koskevalla viittauksella. Muista 20 luvun 7 §:n soveltamistilanteista poiketen 10 luvun 6 § ei kuitenkaan välttämättä koske pakkokeinoja oikeidenvastaisen tilanteen korjaamiseksi. Tämän vuoksi 10 luvun 6 §:n viittausta 20 luvun 7 §:ään ehdotetaan tarkistettavaksi siten, että viittaus koskee vain pakkokeinonomaisia tilanteita, mutta ei sen sijaan ennakolta annettavia, luonteeltaan selvittäviä ympäristönsuojelulautakunnan määräyksiä. Muutos ulottuisi myös niihin tapauksiin, joissa 10 luvun 6 §:ää sovelletaan saman luvun 10 §:n 2 momentissa olevan viittaussäännöksen nojalla.

Tässä yhteydessä 10 luvun 6 §:ää ei ehdoteta muussa suhteessa tarkistettavaksi. Tarkoituksena on selvittää erikseen, millaisia muutoksia pykälään ehkä on tarpeen tehdä sen vuoksi, että puron muuttamiseen saatetaan joutua soveltamaan 6 luvun 2 §:n 1 momentin säännöksiä. Samoin pykälän suhde 10 luvun 3 §:ään saattaa kaivata tarkistusta, koska jälkimmäinen ei koske ensinkään puroa. Pykälässä ei myöskään oteta huomioon, ettei puro välttämättä kuulu kiinteistöön, vaan se voi hyvin olla myös kiinteistöjen yhteistä aluetta.

10 luvun 27 §. Vesiensuojelumaksu määrätään suoritettavaksi vesi- ja ympäristöhallituksen vaatimuksesta. Käytännössä kysymys on yhdestä niistä monista vaatimuksista, joita vesiensuojelusta vastaava valtion viranomainen lupamenettelyssä esittää. Kun vesi- ja ympäristöhallinnon puhevallan käyttäminen vesi- ja ympäristöhallinnosta annetun asetuksen (151/87) nojalla nykyisin laajalti tapahtuu piirihallinnon tasolla, on säännös muodostunut epätarkoituksenmukaiseksi ja sekaannusta aiheuttavaksi. Tämän vuoksi pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, ettei puhevallan käyttämisen hallinnollista tasoa tältäkin osin ratkaista vesilaissa.

15 luvun 12 §. Pykälän 1 momentissa säädet-

täisiin vesioikeuden velvollisuudesta pitää vesikirjaa vesiasioissa annetuista vesioikeuden ja muutoksenhakutuomioistuinten päätöksistä. Ilmaisella lainkäyttöasiaa tarkoitetaan yksinomaan sulkea 15 luvun mukaiset oikeushallintoasiat vesikirjan ulkopuolelle. Sanamuodolla ei ole tarkoitettu ottaa kantaa hakemusasioiden tai muiden vesiasioden oikeudelliseen luonteeseen.

Myös vesilakia edeltäneenä aikana annetuista ratkaisuksista voitaisiin *2 momentin* mukaan tehdä merkintöjä, koska vanhat vesistötoimikunnan, lääninhallituksen tai muun viranomaisen päätökset saattavat edelleenkin olla noudatettavina 22 luvun 2 §:n nojalla. Näiden päätösten osalta ei kysymys kuitenkaan olisi suoranaisesta rekisteröimisvelvollisuudesta, koska vanhojen päätösten kokoaminen ja selvittäminen on usein hyvin työlästä. Tarkoituksena on kuitenkin, että ainakin tärkeimmät tähän ryhmään kuuluvista ratkaisuksista saataisiin aikaan vesikirjan piiriin.

Pykälän *3 momentin* nojalla uusimuotoisesta vesikirjasta säädettäisiin tarkemmin asetuksella. Asetuksella on tarkoitus säätää muun ohella päätösten yksilöintitiedoista, asianosaistiedoista sekä luokitusta, päätösten sisältöä, muutoksenhakua ja muutoksenhakuasteiden ratkaisuja koskevista tiedoista. Koska vesikirja muodostaa keskeisen vesistöjä ja vesioaloja koskevan tietoaaineiston, on sen käyttöön tarvetta runsaasti vesituomioistuinten ulkopuolellakin. Myös vesikirjan käyttöoikeudesta säädettäisiin asetuksella. Tällöin tietosuojan vaatimuksiin kiinnitettäisiin erityistä huomiota.

16 luvun 7 a §. Kuulutusmenettelyä koskevia säännöksiä ehdotetaan täydennettäväksi uudella 7 a §:llä, jossa vaikutusalueen asukkaille ja heitä edustaville järjestöille annettaisiin sama mahdollisuus lausuntojen esittämiseen kuin katselmustoimituksessa käsiteltävissä asioissa.

Sanotuissa tapauksissa ei ole kysymys varsinaisesta asianosaisen puhevallasta eikä siten myöskään valitusoikeudesta. Tarkoituksena on erikseen selvittää mahdollisuudet vesilain täydentämiseen siten, että esimerkiksi määrätty vaatimukset täyttävälle luonnonsuojelu- tai kotiseutujärjestöille annettaisiin hakemusasiassa asianosaisen puhevalta.

16 luvun 25 §. Pykälän *2 momenttia* ehdotetaan tarkistettavaksi teknisesti siten, että se vastaa 1 päivänä toukokuuta 1990 voimaan tulleita vesilain 18 luvun muutoksia. Toimitusmiesten lausuntoa ei katselmustoimituksessa

enää anneta, vaan sen sijaan on muun ohella puhevallan säilymisperusteiden osalta tullut katselmuskirja siten kuin 18 luvun 10 §:ssä säädetään.

17 luvun 1 §. Pykälän *2 momenttia* tarkistettaisiin yleisperusteluissa mainituista syistä siten, ettei valituksenalaista päätöstä enää tarvitse liittää valituskirjaan.

17 luvun 2 §. Pykälän *2 ja 3 momenttia* tarkistettaisiin yleisperusteluissa mainituista syistä siten, että valtion ja kunnan viranomaisen sekä erityisestä syystä muukin asianosainen voisi saada valitusasiakirjat tiedokseen postitse saantitodistusta vastaan. Tämä helpottaisi viranomaisten toimintaa, koska usein laajoihin ja monimutkaisiin asiakirjoihin ei enää tarvitsisi käydä tutustumassa maistraatissa tai nimismiehen luona. Muutoinkin menettely on käytännössä osoittautunut liian kankeaksi, kun valitusviranomainen joka tapauksessa on voinut myöhemmässä vaiheessa toimittaa asiakirjat samoille viranomaisille postitse lausuntoa varten.

Samalla pykälää ehdotetaan tarkistettavaksi siten, ettei siinä enää annettaisi tehtäviä maistraatille tai nimismiehelle. Käytännössä haastemiehet jo nyt hoitavat pykälässä tarkoitettua tiedoksiantotehtävää.

19 luvun 5 a §. Yleisperusteluissa mainituista syistä pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi *3 momentti*, jolla mahdollistettaisiin kiinteistöjatuksen palauttaminen entiselleen silloin, kun tilusjärjestelyn pohjana ollut alustavaa ojitussuunnitelmaa ei olekaan toteutettu tai kun se on toteutunut myöhemmin muutetussa muodossa.

19 luvun 7 §. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi *2 momentti*. Momentissa säänneltäisiin ojitustoimituksen loppukokouksesta ilmoittaminen yhteisen maa-alueen järjestäytymättömälle osakaskunnalle tapauksissa, joissa vastaavassa asemassa olevan tilan omistaja olisi oikeutettu tiedoksiantoon. Asiassa noudatettaisiin soveltuvin osin vesioikeudessa käsiteltäviä hakemusasioita koskevaa 16 luvun 8 §:n 3 momenttia. Perustettavien oikeuksien laajuudesta riippuisi siten, olisiko osakaskunnalle osoitettu julkinen kuulutus riittävä tiedoksiantomuoto. Käytännössä osakaskunnalle osoitettu kuulutus lähetettäisiin kunnan ilmoitustaulun hoitajalle samalla kuin kokousta koskeva yleinen kuulutuskin. Ehdotus poistaisi ne ongelmat ja käytännön hankaluudet, joita yhteis-

aluelain voimaantulo muussa tapauksessa saattaisi ojitustoimituksessa aiheuttaa.

Vähäisissä asioissa menettelystä voitaisiin poiketa siten, että tiedoksiantaminen yhteisalueen yhdelle osakkaalle olisi riittävää. Eturistiriitojen välttämiseksi kuitenkin edellytettäisiin, ettei tuollainen osakas saisi muulla perusteella, esimerkiksi oman kiinteistönsä omistajana olla asianosaisena asiassa.

Pykälässä ei ole säännöstä vesialueen omistajalle ilmoittamisesta, vaikka ojitusasia voi koskea myös hänen etuaan. Tämän vuoksi pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 momentti, jossa erilaiset vesialueen omistus- ja hallintamuodot otetaan huomioon.

20 luvun 5 §. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan tarkistettavaksi siten, että se soveltuisi nykyistä paremmin 10 luvun 3 §:n mukaisten lupa-asioiden käsittelyyn. Jäteveden johtaminen 1 luvun 2 §:ssä tarkoitettuun uomaan voi koskea suurta asianosaisten joukkoa, jolloin todisteellinen tiedoksiantaminen erikseen näistä jokaiselle muodostuu hyvin raskaaksi menettelyksi. Seurauksena on käytännössä voinut olla, että tiedoksiantoa ei toimiteta ensinkään tai päätös annetaan tiedoksi liian suppealle asianosaisjoukolla. Todisteellista tiedoksiantamista ei käytetä vesioikeudessa käsiteltävissä hakemusasioissa, vaikka näiden merkitys usein on lautakunnalle kuuluvia asioita suurempi. Vesioikeus toimittaa sille tehtyä hakemusta koskevan kuulutuksen asianosaiselle tiedoksi tämän tiedossa olevalla postiosoitteella siten kuin 16 luvun 8 §:ssä säädetään. Sama menettely tulisi ehdotuksen mukaan sovellettavaksi lautakunnassa 10 luvun 3 §:n mukaisessa lupa-asiasa. Muissa lautakunnan toimivaltaan kuuluvissa asiassa tiedoksiantamismenettely jäisi entisellään.

Pykälän 1 momentissa ehdotetaan myös säädettäväksi, että lautakunnan olisi ilmoitettava asian käsittelystä muulle viranomaiselle siten kuin asetuksella säädetään. Vesi- ja ympäristöpiirille ilmoittamista koskeva säännös on jo vesiasetuksen 29 §:ssä. Tämä säännös koskee vain 10 luvun 3 §:ssä säädettyä lupa-asiaa.

Mahdollisuus saattaa asia lautakunnassa vireille suullisesti ehdotetaan poistettavaksi. Käytännössä oikeusvarmuus ja muiden asianosaisten oikeussuoja edellyttävät kirjallista vireillepanoa. Tämä vaatimus on korostunut lakiin vuonna 1987 tehtyjen muutosten tultua voimaan. Ehdotettu muutos koskisi vain asioita, joissa lautakunta tekee valituskelpoisia ratkai-

suja. Sitä vastoin 20 luvun 2 ja 8 §:ssä tarkoitettuja valvonta-asioita se ei koskisi.

Käytännössä varsinkaan lupa-asioissa ei ympäristönsuojelulautakunnan aina ole mahdollista käsitellä asiaa suullisesti voimassa olevan lain edellyttämällä tavalla. Tämä ei myöskään läheskään aina ole tarpeellista. Tämän vuoksi ehdotetaan, että suullisen lautakuntakäsittelyn käyttäminen jäisi asian laadun mukaan lautakunnan harkintaan.

Ympäristönsuojelulautakunnan käsittelyn osalta ei järjestäytymätöntä yhteisaluetta koskevaa tiedoksiantamista ole erikseen säädetty. Lautakunta-asioissa ei myöskään tapahdu yleisölle kohdistettua julkista kuuluttamista. Ojitustoimitusta vastaavalla tavalla ehdotetaan yhteisiin maa-alueisiin sovellettavaksi 16 luvun 8 §:n 3 momenttia, mistä säädettäisiin 20 luvun 5 §:ään lisättävässä uudessa 2 momentissa. Vähäisissä asioissa tästä voitaisiin käytännössä poiketa siten, että tiedoksiantaminen yhteisalueen yhdelle osakkaalle olisi riittävää. Eturistiriitojen välttämiseksi kuitenkin edellytettäisiin, ettei tuollainen osakas saisi muulla perusteella, esimerkiksi oman kiinteistönsä omistajana tai riidanalaisen toimenpiteen suorittajana, olla asianosaisena asiassa.

Yhteisten vesialueiden erityispiirteiden vuoksi pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 momentti, jonka mukaan ilmoitus annetaan asian laadun mukaan joko yhteisalueen osakskunnalle tai kalastuskunnalle taikka molemmille.

Jos tieto on annettu vain yhdelle osakkaalle, tämä ei voisi tehdä muita osakkaita sitovalla tavalla sellaista sopimusta, josta säädetään pykälän nykyisessä 2 momentissa. Lain tullessa voimaan sanottu momentti siirtyisi pykälän 4 momentiksi. Sopimuksen mahdollisuus otettaisiin huomioon suullisen käsittelyn tarvetta harmitessa.

20 luvun 6 §. Päätöksen toimittaminen todisteellisesti kaikille asianosaisille pykälän 1 momentin mukaisesti ei sovellu 10 luvun 3 §:n mukaisiin lupa-asioihin. Tämän sijaan ehdotetaan tiedoksi antamista tiedossa olevalla postiosoitteella samalla tavoin kuin asian käsittelyn osalta ehdotetaan 20 luvun 5 §:ssä. Lisäksi 10 luvun 3 §:n mukaisesta päätöksestä olisi ilmoitettava kunnan ilmoitustaululla, mikä mahdollistaa valitusajan yhtenäisen alkamisajankohdan.

Momenttia tarkistettaisiin myös siten, että lautakunnan päätöksistä olisi ilmoitettava

muille viranomaisille asetuksella tarpeen mukaan säädettävällä tavalla. Vesiasetuksen 29 §:ssä on ennestään säännös siitä, että 10 luvun 3 §:n mukaisessa asiassa annettu päätös on lähetettävä tiedoksi vesi- ja ympäristöpiirille.

Momentin alussa olevaa viittausta lautakunnan vahvistamaan sovintoon ehdotetaan selvennettäväksi, koska nykyisin huomattava osa lautakunnalle kuuluvista asioista on laadultaan sellaisia, ettei sovinto ole niissä ajateltavissa. Erityisesti tämä koskee 10 luvun 3 §:n mukaisia lupa-asioita.

20 luvun 7 §. Uhkasakkolain ja vesilain välinen suhde ehdotetaan selvennettäväksi. Ympäristönsuojelulautakunnan osalta uhkasakkolaki merkitsee sitä, että sanottua lakia jo nyt sovelletaan ainakin pääosaan pykälässä tarkoitetuista määräyksistä. Näissä on kysymys sellaisista ojitus-, jätevesi- ja viemäriasioista, joista säädetään 6 luvun 7 §:ssä, 10 luvun 6 §:n 2 momentissa tai 10 luvun 9 §:ssä.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan otettavaksi selventävä viittaus uhkasakkolakiin. Samalla pykälän soveltamisala olisi selvästi rajattava pakkokeinomaisiin tilanteisiin. Tämä tapahtuisi viittaamalla 1 momentissa edellä tarkoitettuihin 6 ja 10 lukujen säännöksiin sekä myös täydennettyyn 6 luvun 12 §:ään. Samassa tarkoituksessa tarkistettaisiin 10 luvun 6 §:ää.

Ehdotetun 7 §:n mukaisesti ympäristönsuojelulautakunta voisi edelleenkin käyttää vain teettämisuhkaa. Sakon uhan käyttäminen jäisi siten vesioikeuden toimivaltaan. Teettämiskustannuksista vastaisi ensi kädessä joko ympäristönsuojelulautakunta tai yksityinen siitä riippuen, kumpi on saanut teettämisoikeuden. Kustannusten takaisin perimiseen sovellettaisiin molemmissa tapauksissa uhkasakkolain 17 §:ää.

20 luvun 8 §. Yleisperusteluissa selostetuista syistä pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että ympäristönsuojelulautakunta voisi laillisuusvalvontatehtävässään itsekkin ilman erityisiä edellytyksiä tehdä syyteilmoituksen tai virka-apuilmoituksen vesioikeudelle.

21 luvun 3 a §. Lukuun lisättävässä uudessa pykälässä ehdotetaan ensinnäkin säädettäväksi selventävä viittaus uhkasakkolakiin. Uhkasakkolakiä sovellettaisiin vesioikeuden toimivaltaan kuuluvassa virka-apuasiassa, jollei vesilain säännöksistä muuta johdu. Uhkasakkolain 17 §:n soveltamisesta eräissä tilanteissa säädettäisiin 4 §:ssä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin yleisperusteluissa selostetulla tavalla siitä, että myös vesilakiä edeltäneiden vesioikeudellisten säädösten nojalla toteutetut hankkeet ja niitä koskevat lupa- ja muut määräykset ovat laillisuusvalvonnan ja virka-apumenettelyn piirissä. Muutos olisi varsin vakiintunut oikeuskäytäntö huomioon ottaen luonteeltaan selventävä.

21 luvun 4 §. Lain 21 luvun 3 §:n 1 momentin nojalla teettämisvalta voidaan virka-apuasiassa antaa vesioikeuden harkinnan mukaan valtion viranomaiselle, ympäristönsuojelulautakunnalle tai myös yksityiselle asianosaiselle. Käytännössä teettämisoikeuden saaja on yleensä myös hakenut virka-apua. Teettämiskustannusten maksamisesta ja perimisestä säädetään 4 §:ssä. Pykälän voimassa oleva 1 momentti on teettämiskustannusten osalta tulkinnaavarainen silloin, kun vesioikeus on virka-apuasiassa antanut teettämisoikeuden kunnan ympäristönsuojelulautakunnalle. Uhkasakkolain 17 §:kään ei ole tuonut tilanteeseen selvennystä, koska itse teettämisestä ei päättä lautakunta vaan vesioikeus. Yksityiselle annettua teettämisvaltuutta voimassa oleva 4 § ei ensinkään koske. Ehdotettu 1 momentin muutos merkitsee, että kustannuksista vastaisi ensi kädessä se, joka on saanut teettämisoikeuden. Niin yleinen valvontaviranomainen, ympäristönsuojelulautakunta kuin yksityinenkin saisi myös oikeuden periä teettämiskustannukset niistä viime kädessä vastaavalta siinä järjestyksessä kuin verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin säädetään.

21 luvun 8 a §. Yleisperusteluissa selostetuista syistä pykälää ehdotetaan täydennettäväksi uudella 2 momentilla, joka mahdollistaisi uuden tilusjärjestelytoimituksen silloin, kun tilusjärjestelyn perusteena ollut vesilain mukainen hanke on rauennut 2 luvun 12 §:n nojalla. Toimituksesta olisi soveltuvin osin voimassa, mitä ehdotetussa 19 luvun 5 a §:n 3 momentissa säädetään.

2. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan heti sen hyväksymisen ja vahvistamisen jälkeen. Tämä on muun ohella tarpeen uusimuotoisen atk-pohjaisen vesikirjan saamiseksi viivytyksettä muuhunkin kuin vesituomioistuinten sisäiseen käyttöön. Maistraattien suunnitellun lakkautamisen vuoksi 17 luvun 2 §:n on tarkoitus olla

voimassa viimeistään alioikeusuudistuksen tullessa voimaan.

Merenkulkuhallituksen ennen lain voimaantuloa vahvistamat julkiset kulkuväylät pysyisivät vesilain mukaisina julkisina kulkuväylinä. Jos tällaisesta jo perustetusta väylästä aiheutuisi lain 4 luvun 8 §:ssä tarkoitettua vahinkoa,

olisi vahingonkärsijällä mahdollisuus vaatia korvausta hakemuksella vesioikeudessa, jollei oikeus korvaukseen ole vanhentunut.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

vesilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 19 päivänä toukokuuta 1961 annetun vesilain (264/61) 4 luvun 2 §:n 2 momentti, *muutetaan* 1 luvun 8 §:n 2 momentti, 18 §:n 2 momentti ja 30 §:n 1 momentti, 4 luvun 1 §:n 1 momentti, 3 ja 8 §, 9 luvun 15 §:n 2 momentti ja 18 §:n 2 momentti, 10 luvun 6 §:n 2 momentti sekä 27 §:n 2 ja 4 momentti, 15 luvun 12 §, 16 luvun 25 §:n 2 momentti, 17 luvun 1 §:n 2 momentti sekä 2 §:n 2 ja 3 momentti, 20 luvun otsikko, 5 §:n 1 momentti, 6 §:n 1 momentti, 7 § ja 8 §:n 2 momentti sekä 21 luvun 4 §:n 1 momentti,

sellaisena kuin niistä ovat 1 luvun 30 §:n 1 momentti, 9 luvun 15 §:n 2 momentti, 10 luvun 6 §:n 2 momentti sekä 27 §:n 2 ja 4 momentti, 16 luvun 25 §:n 2 momentti, 17 luvun 1 §:n 2 momentti sekä 2 §:n 2 ja 3 momentti 30 päivänä huhtikuuta 1987 annetussa laissa (467/87), sekä

lisätään 2 luvun 31 §:ään uusi 4 momentti, 4 lukuun uusi 1 a, 2 a, 3 a ja 8 a §, 6 luvun 12 §:ään uusi 2 momentti, 16 lukuun uusi 7 a §, 19 luvun 5 a §:ään, sellaisena kuin se on 20 päivänä toukokuuta 1988 annetussa laissa (453/88), uusi 3 momentti, 7 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna 10 päivänä maaliskuuta 1989 annetulla lailla (236/89), uusi 2 ja 3 momentti, jolloin nykyinen 2 momentti siirtyy 4 momentiksi, 20 luvun 5 §:ään uusi 2 ja 3 momentti, jolloin nykyinen 2 momentti siirtyy 4 momentiksi, 21 lukuun uusi 3 a § ja luvun 8 a §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa 20 päivänä toukokuuta 1988 annetussa laissa, uusi 2 momentti seuraavasti:

1 luku

Yleisiä säännöksiä

8 §

Joessa tai purossa, joka kuuluu puoliksi kahteen eri kiinteistöön tai kahteen kiinteistön yhteiseen alueeseen, on kummankin puolen omistajalla oikeus yhtä suureen osaan siinä virtaavasta vedestä.

18 §

Jos pohjaveden ottamisesta tai muusta 1 momentissa tarkoitettua toimenpiteestä aiheutuu vesistössä tämän luvun 15 §:ssä tarkoitettu seuraus, on toimenpide tältä osin katsottava sellaiseksi vesistön muuttamiseksi, josta sanotussa pykälässä säädetään.

30 §

Jokaisella, joka kärsii lietteestä, matalikosta tai muusta niihin verrattavasta vesistön käyttöä koskevasta haitasta, on oikeus ilman lupaa toisenkin vesialueella suorittaa sen poistamiseksi tarpeellinen vesistön tilan ja käyttömahdollisuuksien parantamista tarkoittava toimenpide, jos siitä ei aiheudu tämän luvun 12—15 tai 19 §:ssä tarkoitettua muutosta tai seurausta eikä työn suorittamisesta johdu vesialueen omistajalle huomattavaa haittaa. Työn aloittamisesta ja suorittamistavasta on, mikäli toimenpide ei ole merkitykseltään vähäinen, ennakolta ilmoitettava vesialueen omistajalle tai, vesialueen kuuluessa järjestäytymättömän yhteisalueen osakkaille, kalastuskunnalle, sekä sen mukaan kuin asetuksella säädetään vesi- ja ympäristöpiirille tai ympäristönsuojelulautakunnalle.

2 luku

Yleiset säännökset rakentamisesta vesistöön*Rakennelman kunnossapito ja poistaminen*

31 §

Tätä pykälää sovelletaan myös rakennelmiin, jotka on tehty ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleiden säännösten nojalla.

4 luku

Kulkuväylät ja muut vesiliikennealueet

1 §

Yleisellä kulkuväylällä tarkoitetaan tässä laissa vesistössä tai meressä olevaa väylää, joka on tämän luvun säännösten mukaisesti määrätty julkiseksi kulkuväyläksi tai yleiseksi paikalliskulkuväyläksi.

1 a §

Vesioikeus voi merenkulkulaitoksen hakemuksesta määrätä julkiseksi kulkuväyläksi sellaisen vesistön osan, jota on tarpeen pitää avoimena yleistä laiva- tai veneliikennettä varten. Julkinen kulkuväylä voidaan määrätä myös vesistöön, jossa on valtaväylä.

2 a §

Yleiseksi kulkuväyläksi määrittämisestä on, jollei tässä laissa muuta säädetä, soveltuvin osin voimassa, mitä vesistöön rakentamisesta ja siihen annettavasta luvasta säädetään.

3 §

Ennen kuin vesioikeus määrää yleisestä kulkuväylästä 1 a tai 2 §:n mukaisesti, sen tulee todeta, että kysymyksessä oleva vesistön osa kohtuuden mukaan täyttää ne vaatimukset, jotka vesistössä harjoitettava liikenne huomioon ottaen yleiselle kulkuväylälle voidaan asettaa.

Vesioikeuden päätöksessä on määrättävä yleisen kulkuväylän sijainti. Jos sijainti joltakin osin vahvistetaan poikkeamaan siitä, mitä hakemuksessa on esitetty, on hakijalle varattava tilaisuus vastineen esittämiseen ennen päätöksen tekemistä.

Väyläksi määrittämisestä koskevaan päätökseen on sisällytettävä myös määräykset 4 ja 6 §:n mukaisista toimenpiteistä, jos nämä 1 momen-

tin säännökset huomioon ottaen ovat tarpeen väylän kuntoonpanemiseksi. Vesioikeus voi kuitenkin asian laajuuden tai muun syyn vuoksi määrätä väylästä erikseen ennen sanotuista toimenpiteistä päättämistä. Vesioikeus määrää, milloin yleinen paikalliskulkuväylä tarvittavien töiden tultua suoritetuiksi voidaan ottaa käyttöön. Julkisen kulkuväylän käyttöön ottamisesta päättää merenkulkulaitos.

Turvalaitteiden rakentamisesta yleiseen kulkuväylään tai sen rannalle on tämän luvun säännösten lisäksi voimassa, mitä merenkulun turvalaitteista erikseen säädetään.

Yleinen kulkuväylä on merkittävä 15 luvun 12 §:ssä mainittuun vesikirjaan ja vesioikeudessa pidettävään karttaan sekä merenkulkulaitoksessa ylläpidettävään merikarttaan.

3 a §

Yleistä kulkuväylää koskevaa lainvoimaista päätöstä voidaan hakemuksesta muuttaa tai väylä lakkauttaa noudattaen soveltuvin osin kulkuväyläksi määrittämisestä koskevia säännöksiä. Jos väylän kunnossapitäjä vastustaa muutamista tai lakkauttamista tarkoittavaa vaatimusta, on edellytyksenä lisäksi, että väylästä tai sen käyttämisestä aiheutuu vahingollinen seuraus, jota vesialuetta väyläksi määrittäessä ei ole edellytetty, tai että olosuhteet ovat myöhemmin olennaisesti muuttuneet.

Merenkulkulaitos voi väliaikaisesti muuttaa julkista kulkuväylää, jos se on tarpeen meriturvallisuuden ylläpitämiseksi tai muusta tärkeästä syystä.

8 §

Vahingosta, haitasta ja muusta edunmenetyksestä, joka johtuu edellä tässä luvussa olevien säännösten nojalla suoritetuista toimenpiteistä toisen maa- tai vesialueella taikka oikeudesta saada käyttää tai lunastaa toiselle kuuluvaa aluetta, on suoritettava korvaus. Siitä, että vesialue on määrätty yleiseksi kulkuväyläksi tai että sitä kulkuväylänä käytetään, on korvausta suoritettava vain, jos yksityisen kalastusoikeuden käyttämiselle aiheutuu vahinkoa tai 11 luvun 3 §:n 7 kohdassa tarkoitettu kalastus estyy tai vaikeutuu taikka jonkin oikeuden käyttämistä varten tehty laite tai rakennelma sen johdosta käy hyödyttömäksi.

8 a §

Jos 3 §:n mukaisesti vahvistettavan väylän käyttäminen ennalta arvioiden aiheuttaisi 8 §:n

mukaan korvattavaa vahinkoa, haittaa tai muuta edunmenetystä, on tästä määrättävä väylän kunnossapitäjän maksettavaksi korvaus vahvistuspäätöksessä. Vesioikeus voi myös määrätä, että annettuja korvausmääräyksiä on erikseen tarkistettava päätöksessä määrättävänä ajankohtana. Jos arvioitavissa olevaa vahinkoa, haittaa tai muuta edunmenetystä ei aiheudu, vesioikeus voi määrätä hakijan saattamaan määräajassa vireille korvausten määräämistä tarkoittavan hakemusasian. Vesioikeuden määräys ei estä vahingonkärsijää erikseen hakemasta korvausta sen mukaan kuin 11 luvun 8 §:n 3 momentissa säädetään.

6 luku

Ojitus

12 §

Jos ojituksessa on menetelty tämän lain säännösten tai niiden nojalla annettujen määräysten vastaisesti, ympäristönsuojelulautakunta voi määrätä tarvittavista oikaisutoimenpiteistä 20 luvun 7 §:n mukaisesti. Jos asiassa on kysymys 1 luvun kieltoäännösten rikkomisesta taikka jos oikaisutoimenpiteestä päätettäessä jouduttaisiin ratkaisemaan kysymys vesioikeuden luvan tarpeellisuudesta, ojituksen ja vesistön järjestelyn välisestä erosta tai vesioikeuden luvan noudattamisesta, noudatetaan kuitenkin 21 luvun 3 §:ää.

9 luku

Veden johtaminen nesteenä käytettäväksi ja pohjaveden ottaminen

15 §

Jos 1 luvun 18 §:ssä tarkoitettuun toimenpiteeseen annetun luvan hyväksikäyttö aiheuttaa melkoista haittaa, jota lupaa myönnettäessä ei ole edellytetty, voidaan haittaa kärsivän tai, jos haitta kohdistuu yleiseen etuun, asianomaisen viranomaisen hakemuksesta luvan ehtoja muuttaa tai, mikäli haitta on huomattava, lakkauttaa lupa. Olosuhteiden muuttumiseen perustuvasta luvan muuttamisesta on voimassa, mitä 2 luvun 28 §:ssä säädetään. Sanotun pykälän mukaista korvausta ei kuitenkaan määrätä, jos määräys luvan ehtojen muuttamisesta

annetaan 1 luvun 22 §:ssä tarkoitettujen seurauksien välttämiseksi.

Yleisiä määräyksiä

18 §

Jos veden johtamiseen vesistöstä tai pohjaveden ottamiseen tämän lain mukaan on hankittava vesioikeuden lupa ja johto tulee kulkemaan toisen alueen kautta, on lupapäätökseen hakijan pyynnöstä otettava määräykset siitä, miten hanke 1 momentin säännökset huomioon ottaen on toteutettava. Jos vesioikeuden lupaa ei vaadita taikka johdon tekemisestä ei ole määräystä lupapäätöksessä, voidaan, jollei johdon tekemisestä ole sovittu alueen omistajan kanssa, asia saattaa ympäristönsuojelulautakunnan tai, jos johto tulee kulkemaan useamman kunnan alueella, hakemuksella vesioikeuden ratkaistavaksi.

10 luku

Jätevedet ja muut vesistöä pilaavat aineet

6 §

Se, joka johtaa jätevedtä toisen maalla olevaan ojaan tai puroon, on velvollinen suorittamaan sellaiset uoman suurentamis-, kunnostamis- ja kunnossapitotyöt, jotka aiheutuvat jäteveden johtamisesta, sekä muutoinkin huolehtimaan siitä, ettei jäteveden johtamisesta aiheudu kohtuullisin kustannuksin välttävää vahinkoa. Tarvittaessa ympäristönsuojelulautakunta voi antaa määräyksiä työn suorittamisesta. Jos tällainen määräys annetaan sen oikaisemiseksi, mitä tämän momentin vastaisesti on tehty tai laiminlyöty, on voimassa, mitä 20 luvun 7 §:ssä säädetään.

27 §

Vesiensuojelumaksu suoritetaan vesi- ja ympäristöhallinnolle ja se on käytettävä valtiolle vesiensuojelusta, erityisesti sitä varten suoritettavasta tutkimustyöstä johtuviin menoihin.

Vesiensuojelumaksu voidaan määrätä vesi- ja ympäristöhallinnon viranomaisen vaatimukselta. Vaatimus on, jollei sitä ole tehty lupaa pyydettyäessä, käsiteltävä hakemusasiانا. Olosuhteiden olennaisesti muuttuessa voidaan maksun suuruutta vesi- ja ympäristöhallinnon

tai maksuun velvollisen hakemuksesta muuttaa tai maksu kokonaan poistaa.

15 luku

Vesituomioistuimet

12 §

Vesioikeudessa on pidettävä vesikirjaa, johon on merkittävä tiedot vesioikeuden, vesiylioikeuden sekä korkeimman oikeuden ja korkeimman hallinto-oikeuden tämän lain nojalla lainkäyttöasioissa antamista päätöksistä.

Vesikirjaan voidaan tehdä merkintöjä myös vesituomioistuihin edeltäneiden vesioikeudellisten lupaviranomaisten ratkaisuksista.

Tarkemmat säännökset vesikirjaan merkittävistä tiedoista ja vesikirjan käyttämisestä annetaan asetuksella.

16 luku

Vesiasioiden käsittely vesioikeudessa

7 a §

Yrityksen vaikutusalueen asukkailla, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin yrityksen toteuttaminen saattaa selvästi vaikuttaa, ja heitä edustavilla yhteisöillä on oikeus antaa vesioikeudelle lausuntonsa hakemuksen johdosta 6 §:n mukaisesti määrättyinä aikoina.

25 §

Päätöksestä on annettava kappale hakijalle ja niille muille asianosaisille, jotka ovat sitä pyytäneet. Jäljennös päätöksestä on lähetettävä vesi- ja ympäristöhallitukselle ja vesi- ja ympäristöpiirille sekä asianomaisille ympäristönsuojelulautakunnille ja niille viranomaisille, joille asiasta sen käsittelyn aikana on annettu tieto, sekä asianomaisiin kuntiin pidettäväksi yleisesti nähtävänä. Päätöksen nähtäväksi asettamisesta vesioikeuden on ilmoitettava näissä kunnissa julkisella kuulutuksella, jossa myös on mainittava, milloin muutoksenhakemista varten säädetty aika päättyy. Jäljennös kuulutuksesta on tiedossa olevalla postiosoitteella lähetettävä tämän luvun 8 §:ssä tarkoitetuille asianosaisille ja viranomaisille sekä muistutuksen tehneille ja sellaisille asianosaisille, joiden osalta vesioikeus on poikennut katselmuskirjasta.

17 luku

Muutoksenhaku

Muutoksenhaku vesioikeuden päätökseen

1 §

Valituskirjelmässä on ilmoitettava vesioikeuden päätös, johon haetaan muutosta. Valituskirjelmä ja sen mahdolliset liitteet on kaksin kappalein annettava asianomaiseen vesioikeuteen viimeistään kuudentenakymmentenä päivänä sen jälkeen, kun päätös on julistettu tai julkipanon jälkeen annettu taikka, jollei näin ole tapahtunut, asianomaiselle todisteellisesti annettu tai asianmukaisesti pantu postiin, saannotua päivää mukaan lukematta. Tyytymättömyyttä ei tarvitse erikseen ilmoittaa.

2 §

Tieto asianosaisille on, jollei julkista kuuluttamista pidetä tarpeellisena, annettava asianomaisen haastemiehen välityksellä. Valitusasiakirjat on lähetettävä haastemiehelle pidettäväksi niiden nähtävänä, joille tilaisuus vastaamiseen varataan. Valtion, kunnan ja kuntainliiton viranomaiselle sekä erityisestä syystä muullekin asianosaiselle voidaan kappale valitusasiakirjoja tai niiden jäljennöksiä kuitenkin toimittaa nähtäväksi postitse saantitodistusta vastaan.

Vastauskirjelmä on annettava haastemiehelle, jonka tulee toimittaa asiakirjat vesioikeudelle. Niiden 2 momentissa tarkoitettujen viranomaisten ja asianosaisten, jotka ovat saaneet asiakirjat nähtäväkseen muutoin kuin haastemiehen välityksellä, tulee kuitenkin toimittaa vastauskirjelmänsä vesioikeudelle. Vesioikeuden on huolehdittava siitä, että valituskirjat, kappale vesioikeuden päätöstä sekä asiassa syntynyt asiakirjavihko lähetetään vesiylioikeudelle.

19 luku

Ojitustoimitus

5 a §

Jos ojitussuunnitelmaa, jonka perusteella 1 momentissa tarkoitettu tilusjärjestely on suoritettu, ojitustoimituksessa muutetaan tai se jätetään vahvistamatta taikka toimituksen päätöstä muutoksenhaun johdosta muutetaan tai

se kumotaan, on vesi- ja ympäristöpiirin ilmoitettava asiasta tätä koskevan päätöksen tultua lainvoimaiseksi maanmittaustoimistolle, jonka on tarvittaessa annettava määräys uuden tilusjärjestelytoimituksen suorittamiseksi. Toimituksessa, joka on suoritettava kiireellisenä, kiinteistöjaotus saatetaan vastaamaan muutettua ojitussuunnitelmaa, tai, jos ojitussuunnitelma on kumottu, palautetaan kiinteistöjaotus mahdollisuuksien mukaan entiselleen noudattaen soveltuvin osin, mitä vesistöhankeiden johdosta suoritettavista tilusjärjestelyistä annetussa laissa säädetään. Mitä tässä momentissa säädetään, on vastaavasti voimassa, jos vahvistettu ojitussuunnitelma, jonka perusteella on suoritettu 1 momentissa tarkoitettu tilusjärjestely, 6 luvun 11 §:n 5 momentin nojalla raukeaa.

7 §

Jos ojitusasia koskee yhteisen maa-alueen järjestäytymätöntä osakaskuntaa, on loppukokouksesta ilmoitettava osakaskunnalle noudattaen soveltuvin osin, mitä 16 luvun 8 §:n 3 momentissa säädetään. Merkitykseltään vähäisessä asiassa tieto voidaan kuitenkin antaa yhdelle osakkaalle, joka ilmeisesti ei ole muutoin asianosaisena asiassa.

Jos asia saattaa erityisesti koskea toisen vesialuetta, on loppukokouksesta ilmoitettava myös vesialueen omistajalle tai, vesialueen ollessa yhteinen, asian laadun mukaan kalastuskunnalle, yhteisalueen osakaskunnalle tai molemmille. Vesialueen järjestäytymättömän osakaskunnan osakkaille ilmoitus annetaan noudattaen vastaavasti 2 momenttia.

20 luku

Ympäristönsuojelulautakunta

5 §

Asia, jossa ympäristönsuojelulautakunta tämän luvun 2 §:n mukaan käyttää päätäntävaltaa, pannaan vireille lautakunnalle toimitettavalla hakemuksella tai muulla kirjelmällä. Asian käsittelystä on ilmoitettava muulle viranomaiselle sen mukaan kuin asetuksella säädetään. Hakemuksesta, jota tarkoitetaan 10 luvun 3 §:ssä, on ilmoitettava tiedossa olevalla postiosoitteella niille, joita asia saattaa koskea, ja varattava näille tilaisuus vastaamiseen asiassa.

Muusta tämän luvun 2 §:ssä tarkoitettusta asiasta on samassa tarkoituksessa ilmoitettava todisteellisesti niille, joita asia koskee. Vastaus saadaan antaa kirjallisesti lautakunnan määräämässä kohtuullisessa ajassa. Jos lautakunta katsoo suullisen käsittelyn aiheelliseksi, vastaus voidaan antaa myös suullisesti lautakunnan kokouksessa. Tällöin kokouksen aika ja paikka on ilmoitettava asianosaisille edellä mainittua ilmoitusta annettaessa.

Siltä osin kuin asia koskee yhteisen maa-alueen järjestäytymätöntä osakaskuntaa, on tiedoksi antamisesta osakkaille soveltuvin osin voimassa, mitä 16 luvun 8 §:n 3 momentissa säädetään. Merkitykseltään vähäisessä asiassa tieto voidaan kuitenkin antaa yhdelle osakkaalle, joka ilmeisesti ei ole muutoin asianosaisena asiassa.

Yhteisen vesialueen osalta ilmoitus toimitetaan asian laadun mukaan kalastuskunnalle, yhteisalueen osakaskunnalle tai molemmille. Vesialueen järjestäytymättömän osakaskunnan osakkaille ilmoitus annetaan noudattaen vastaavasti 2 momenttia.

6 §

Jollei tämän luvun 5 §:n 4 momentista muuta johdu, lautakunnan on, käsiteltyään asian ja toimitettuaan tarvittaessa katselmuksen, ratkaistava asia päätöksellään, johon on liitettävä valitusosoitus. Päätöksestä, jota tarkoitetaan 10 luvun 3 §:ssä, on ilmoitettava tiedossa olevalla postiosoitteella niille, joita asia koskee. Siitä on samalla ilmoitettava kunnan ilmoitustaululla. Tällöin päätöksen katsotaan tulleen asianomaisten tietoon sitä annettaessa. Lautakunnan muussa asiassa antama päätös on toimitettava todisteellisesti tiedoksi asianosaisille. Päätöksen toimittamisesta muulle viranomaiselle säädetään tarvittaessa asetuksella.

7 §

Jos ympäristönsuojelulautakunta 6 luvun 7 §:n tai 12 §:n 2 momentin, 10 luvun 6 §:n 2 momentin tai 9 §:n nojalla velvoittaa suorittamaan jonkin työn rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaisemiseksi, sen on asetettava määräaika työn tekemistä varten ja määrättävä työ suoritettavaksi uhalla, että hakija tai lautakunta saa teettää työn laiminlyöjän kustannuksella.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua asiasta on muutoin voimassa, mitä uhkasakkolaissa

(1113/90) säädetään. Jos teettämisoikeus on annettu hakijalle, uhkasakkolain 17 §:ää sovelletaan kuitenkin vain kustannusten perimisen osalta.

8 §

Jos lautakunta on havainnut, ettei voimassa olevia säännöksiä tai määräyksiä ole noudatettu, sen on, mikäli sen antamaa kehotusta ei noudateta, ryhdyttävä asian laadun mukaan 21 luvun 2 ja 3 §:ssä tarkoitettuihin toimenpiteisiin. Jos laiminlyönti tai rikkomus vaatii erityistä selvitystä, lautakunta voi kuitenkin ilmoittaa asiasta vesi- ja ympäristöpiirille.

21 luku

Erityisiä määräyksiä

3 a §

Edellä 3 §:n 1 momentissa tarkoitetuissa asioissa sovelletaan uhkasakkolakia, jollei tästä laista muuta johdu.

Mitä edellä tässä luvussa säädetään tästä laista ja sen nojalla annetuista säännöksistä ja määräyksistä, koskee vastaavasti 22 luvun 2 §:n nojalla voimassa olevia aikaisempia säännöksiä ja niiden nojalla annettuja määräyksiä.

4 §

Teettämisoikeuden 3 §:n nojalla saaneelle viranomaiselle koituneiden kustannusten maksa-

misesta ja perimisestä on voimassa, mitä uhkasakkolain 17 §:ssä säädetään. Jos teettämisoikeus on annettu ympäristönsuojelulautakunnalle, sanottua pykälää sovelletaan kuitenkin kuten asiassa, jossa teettämisestä on päättänyt kunnan viranomaislainen. Jos teettämisoikeus on annettu yksityiselle, pykälää sovelletaan kustannusten perimisen osalta.

8 a §

Jos lupa, jonka perusteella on suoritettu vesistöhankeiden johdosta suoritettavista tilusjärjestelyistä annetun lain mukainen tilusjärjestely, 2 luvun 12 §:n nojalla raukeaa, on vesi- ja ympäristöpiirin ilmoitettava asiasta maanmittaustoimistolle, jonka tulee määrätä asiassa suoritettavaksi uusi tilusjärjestely. Toimituksesta on vastaavasti voimassa, mitä 19 luvun 5 a §:n 3 momentissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 .

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Merenkulkuhallituksen päätökset, joilla on ennen tämän lain voimaantuloa vahvistettu julkisia kulkuväyliä, pysyvät voimassa, ja väyliin sovelletaan, mitä julkisesta kulkuväylästä vesilaissa säädetään.

Helsingissä 16 päivänä huhtikuuta 1992

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Oikeusministeri *Hannele Pokka*

Laki

vesilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 19 päivänä toukokuuta 1961 annetun vesilain (264/61) 4 luvun 2 §:n 2 momentti, *muutetaan* 1 luvun 8 §:n 2 momentti, 18 §:n 2 momentti ja 30 §:n 1 momentti, 4 luvun 1 §:n 1 momentti, 3 ja 8 §, 9 luvun 15 §:n 2 momentti ja 18 §:n 2 momentti, 10 luvun 6 §:n 2 momentti sekä 27 §:n 2 ja 4 momentti, 15 luvun 12 §, 16 luvun 25 §:n 2 momentti, 17 luvun 1 §:n 2 momentti sekä 2 §:n 2 ja 3 momentti, 20 luvun otsikko, 5 §:n 1 momentti, 6 §:n 1 momentti, 7 § ja 8 §:n 2 momentti sekä 21 luvun 4 §:n 1 momentti,

sellaisena kuin niistä ovat 1 luvun 30 §:n 1 momentti, 9 luvun 15 §:n 2 momentti, 10 luvun 6 §:n 2 momentti sekä 27 §:n 2 ja 4 momentti, 16 luvun 25 §:n 2 momentti, 17 luvun 1 §:n 2 momentti sekä 2 §:n 2 ja 3 momentti 30 päivänä huhtikuuta 1987 annetussa laissa (467/87), sekä

lisätään 2 luvun 31 §:ään uusi 4 momentti, 4 lukuun uusi 1 a, 2 a, 3 a ja 8 a §, 6 luvun 12 §:ään uusi 2 momentti, 16 lukuun uusi 7 a §, 19 luvun 5 a §:ään, sellaisena kuin se on 20 päivänä toukokuuta 1988 annetussa laissa (453/88), uusi 3 momentti, 7 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna 10 päivänä maaliskuuta 1989 annetulla lailla (236/89), uusi 2 ja 3 momentti, jolloin nykyinen 2 momentti siirtyy 4 momentiksi, 20 luvun 5 §:ään uusi 2 ja 3 momentti, jolloin nykyinen 2 momentti siirtyy 4 momentiksi, 21 lukuun uusi 3 a § ja luvun 8 a §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa 20 päivänä toukokuuta 1988 annetussa laissa, uusi 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 luku

Yleisiä säännöksiä

8 §

Joessa ja purossa on kummankin puolen omistajalla oikeus yhtä suureen osaan siinä virtaavasta vedestä.

Joessa tai purossa, joka kuuluu puoliksi kahteen eri kiinteistöön tai kahteen kiinteistöjen yhteiseen alueeseen, on kummankin puolen omistajalla oikeus yhtä suureen osaan siinä virtaavasta vedestä.

18 §

Jos pohjaveden ottamisesta aiheutuu vesistössä tämän luvun 15 §:ssä tarkoitettu seuraus, on toimenpide katsottava sellaiseksi vesistön muuttamiseksi, josta sanotussa pykälässä säädetään.

Jos pohjaveden ottamisesta tai muusta 1 momentissa tarkoitettusta toimenpiteestä aiheutuu vesistössä tämän luvun 15 §:ssä tarkoitettu seuraus, on toimenpide tältä osin katsottava sellaiseksi vesistön muuttamiseksi, josta sanotussa pykälässä säädetään.

30 §

Jokaisella, joka kärsii lietteestä, matalikosta tai muusta niihin verrattavasta vesistön käyttöä

30 §

Jokaisella, joka kärsii lietteestä, matalikosta tai muusta niihin verrattavasta vesistön käyttöä

Voimassa oleva laki

koskevasta haitasta, on oikeus ilman lupaa toisenkin vesialueella suorittaa sen poistamiseksi tarpeellinen vesistön tilan ja käyttömahdollisuuksien parantamista tarkoittava toimenpide, jos siitä ei aiheudu tämän luvun 12—15 §:ssä tarkoitettua muutosta tai seurausta eikä työn suorittamisesta johdu vesialueen omistajalle huomattavaa haittaa. Työn aloittamisesta ja suorittamisesta on, mikäli toimenpide ei ole merkitykseltään vähäinen, ennakolta ilmoitettava vesialueen omistajalle sekä sen mukaan kuin asetuksella säädetään vesipiirin vesitoimistolle tai ympäristönsuojelulautakunnalle.

Ehdotus

koskevasta haitasta, on oikeus ilman lupaa toisenkin vesialueella suorittaa sen poistamiseksi tarpeellinen vesistön tilan ja käyttömahdollisuuksien parantamista tarkoittava toimenpide, jos siitä ei aiheudu tämän luvun 12—15 tai 19 §:ssä tarkoitettua muutosta tai seurausta eikä työn suorittamisesta johdu vesialueen omistajalle huomattavaa haittaa. Työn aloittamisesta ja suorittamisesta on, mikäli toimenpide ei ole merkitykseltään vähäinen, ennakolta ilmoitettava vesialueen omistajalle tai, vesialueen kuuluessa järjestäytymättömän yhteisalueen osakkaille, kalastuskunnalle, sekä sen mukaan kuin asetuksella säädetään vesi- ja ympäristöpiirille tai ympäristönsuojelulautakunnalle.

2 luku

Yleiset säännökset rakentamisesta vesistöön*Rakennelman kunnossapito ja poistaminen*

31 §

Tätä pykälää sovelletaan myös rakennelmiin, jotka on tehty ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleiden säännösten nojalla.

4 luku

Kulkuväylät ja muut vesiliikennealueet

1 §

Yleisellä kulkuväylällä tarkoitetaan tässä laissa vesistöissä tai meressä olevaa väylää, joka on merenkulkua koskevien säännösten mukaan tällaiseksi luettava (julkinen kulkuväylä), sekä sellaista vesitietä, joka jäljempänä olevien säännösten mukaisesti on määrätty yleiseksi paikallislisväyläksi.

1 §

Yleisellä kulkuväylällä tarkoitetaan tässä laissa vesistöissä tai meressä olevaa väylää, joka on tämän luvun säännösten mukaisesti määrätty julkiseksi kulkuväyläksi tai yleiseksi paikallislisväyläksi.

1 a §

Vesioikeus voi merenkulkulaitoksen hakemuksesta määrätä julkiseksi kulkuväyläksi sellaisen vesistön osan, jota on tarpeen pitää avoimena yleistä laiva- tai veneliikennettä varten. Julkinen kulkuväylä voidaan määrätä myös vesistöön, jossa on valtaväylä.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §

Yleinen paikallisväylä voidaan hakemuksesta vesioikeuden päätöksellä lakkauttaa.

(2 momentti kumotaan)

3 §

Ennen kuin vesioikeus antaa tämän luvun 2 §:n 1 momentissa tarkoitetun määräyksen, sen tulee todeta, että kysymyksessä oleva vesistön osa kohtuuden mukaan täyttää ne vaatimukset, jotka huomioon ottaen vesistöissä harjoitetun liikenteen yleiselle väylälle voidaan asettaa.

Vesioikeuden päätöksessä on määrättävä yleisen paikallisväylän sijainti. Milloin vesioikeus katsoo, ettei hakemuksessa tarkoitettu vesistön osa ilman siinä suoritettavia kuntoonpanotöitä täytä 1 momentissa mainittuja vaatimuksia, se voi, ottaen huomioon, mitä tämän luvun 4 §:ssä säädetään, velvoittaa hakijan määräajassa suorittamaan tarvittavat työt uhalla, että hakemus muutoin raukeaa. Määräystä yleiseksi paikallisväyläksi alkoon tällaisessa tapauksessa annettako, ennen kuin hakija on osoittanut, että päätöksessä määrätyt työt on suoritettu.

Turvallisuuslaitteiden rakentamisesta yleiseen paikallisväylään on tämän luvun säännösten lisäksi voimassa, mitä merenkulun turvallisuuslaitteista erikseen on säädetty.

Yleinen paikallisväylä on merkittävä 15 luvun 12 §:ssä mainittuun vesikirjaan ja vesioikeudessa pidettävään karttaan.

2 a §

Yleiseksi kulkuväyläksi määräämisestä on, jollei tässä laissa muuta säädetä, soveltuvin osin voimassa, mitä vesistöön rakentamisesta ja siihen annettavasta luvasta säädetään.

3 §

Ennen kuin vesioikeus määrää yleisestä kulkuväylästä 1 a tai 2 §:n mukaisesti, sen tulee todeta, että kysymyksessä oleva vesistön osa kohtuuden mukaan täyttää ne vaatimukset, jotka vesistöissä harjoitettava liikenne huomioon ottaen yleiselle kulkuväylälle voidaan asettaa.

Vesioikeuden päätöksessä on määrättävä yleisen kulkuväylän sijainti. Jos sijainti joltakin osin vahvistetaan poikkeamaan siitä, mitä hakemuksessa on esitetty, on hakijalle varattava tilaisuus vastineen esittämiseen ennen päätöksen tekemistä.

Väyläksi määräämistä koskevaan päätökseen on sisällytettävä myös määräykset 4 ja 6 §:n mukaisista toimenpiteistä, jos nämä 1 momentin säännökset huomioon ottaen ovat tarpeen väylän kuntoonpanemiseksi. Vesioikeus voi kuitenkin asian laajuuden tai muun syyn vuoksi määrätä väylästä erikseen ennen sanotuista toimenpiteistä päättämistä. Vesioikeus määrää, milloin yleinen paikallisväylä tarvittavien töiden tultua suorituiksi voidaan ottaa käyttöön. Julkisen kulkuväylän käyttöön ottamisesta päättää merenkulkulaitos.

Turvallisuuslaitteiden rakentamisesta yleiseen kulkuväylään tai sen rannalle on tämän luvun säännösten lisäksi voimassa, mitä merenkulun turvallisuuslaitteista erikseen säädetään.

Yleinen kulkuväylä on merkittävä 15 luvun 12 §:ssä mainittuun vesikirjaan ja vesioikeudessa pidettävään karttaan sekä merenkulkulaitoksessa ylläpidettävään merikarttaan.

3 a §

Yleistä kulkuväylää koskevaa lainvoimaista päätöstä voidaan hakemuksesta muuttaa tai väylä lakkauttaa noudattaen soveltuvin osin kulkuväyläksi määräämistä koskevia säännöksiä. Jos väylän kunnossapitäjä vastustaa muuttamista tai

Voimassa oleva laki

Ehdotus

8 §

Vahingosta, haitasta ja muusta edunmenetyksestä, joka johtuu edellä tässä luvussa olevien säännösten nojalla suoritetuista toimenpiteistä toisen maa- tai vesialueella taikka oikeudesta saada käyttää tai lunastaa toiselle kuuluvaa aluetta, on suoritettava korvaus. Siitä, että vesialue on määrätty yleiseksi kulkuväyläksi tai että sitä kulkuväylänä käytetään, on korvausta suoritettava vain, milloin määräyksestä johtuva rajoitus aiheuttaa huomattavaa vahinkoa yksityisen kalastusoikeuden käyttämiselle tai jonkin oikeuden käyttämistä varten tehty laite tai rakennelma sen johdosta käy hyödyttömäksi.

8 §

Vahingosta, haitasta ja muusta edunmenetyksestä, joka johtuu edellä tässä luvussa olevien säännösten nojalla suoritetuista toimenpiteistä toisen maa- tai vesialueella taikka oikeudesta saada käyttää tai lunastaa toiselle kuuluvaa aluetta, on suoritettava korvaus. Siitä, että vesialue on määrätty yleiseksi kulkuväyläksi tai että sitä kulkuväylänä käytetään, on korvausta suoritettava vain, jos yksityisen kalastusoikeuden käyttämiselle aiheutuu vahinkoa tai 11 luvun 3 §:n 7 kohdassa tarkoitettu kalastus estyy tai vaikeutuu taikka jonkin oikeuden käyttämistä varten tehty laite tai rakennelma sen johdosta käy hyödyttömäksi.

8 a §

Jos 3 §:n mukaisesti vahvistettavan väylän käyttäminen ennalta arvioiden aiheuttaisi 8 §:n mukaan korvattavaa vahinkoa, haittaa tai muuta edunmenetystä, on tästä määrättävä väylän kunossapitäjän maksettavaksi korvaus vahvistuspäätöksessä. Vesioikeus voi myös määrätä, että annettuja korvausmääräyksiä on erikseen tarkistettava päätöksessä määrättävänä ajankohtana. Jos arvioitavissa olevaa vahinkoa, haittaa tai muuta edunmenetystä ei aiheudu, vesioikeus voi määrätä hakijan saattamaan määräajassa vireille korvausten määräämistä tarkoittavan hakemusasian. Vesioikeuden määräys ei estä vahingonkärsijää erikseen hakemasta korvausta sen mukaan kuin 11 luvun 8 §:n 3 momentissa säädetään.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

6 luku

Ojitus

12 §

Jos ojituksessa on menetelty tämän lain säännösten tai niiden nojalla annettujen määräysten vastaisesti, ympäristönsuojelulautakunta voi määrätä tarvittavista oikaisutoimenpiteistä 20 luvun 7 §:n mukaisesti. Jos asiassa on kysymys 1 luvun kieltosäännösten rikkomisesta taikka jos oikaisutoimenpiteistä päätettäessä jouduttaisiin ratkaisemaan kysymys vesioikeuden luvan tarpeellisuudesta, ojituksen ja vesistön järjestelyn välisestä erosta tai vesioikeuden luvan noudattamisesta, noudatetaan kuitenkin 21 luvun 3 §:ää.

9 luku

Veden johtaminen nesteenä käytettäväksi ja pohjaveden ottaminen

15 §

Jos 1 luvun 18 §:ssä tarkoitettuun toimenpiteeseen annetun luvan hyväksikäyttö aiheuttaa melkoista haittaa, jota lupaa myönnettäessä ei ole edellytetty, voidaan haittaa kärsivän tai, jos haitta kohdistuu yleiseen etuun, asianomaisen viranomaisen hakemuksesta luvan ehtoja muuttaa tai, mikäli haitta on huomattava, lakkauttaa lupa. Jos määräys luvan ehtojen muuttamisesta tai lakkauttamisesta annetaan 1 luvun 22 §:ssä tarkoitetun seurauksen välttämiseksi, siitä ei määrätä korvausta. Muutoin on oikeudesta korvauksen saamiseen voimassa, mitä 2 luvun 28 §:ssä on säädetty.

Jos 1 luvun 18 §:ssä tarkoitettuun toimenpiteeseen annetun luvan hyväksikäyttö aiheuttaa melkoista haittaa, jota lupaa myönnettäessä ei ole edellytetty, voidaan haittaa kärsivän tai, jos haitta kohdistuu yleiseen etuun, asianomaisen viranomaisen hakemuksesta luvan ehtoja muuttaa tai, mikäli haitta on huomattava, lakkauttaa lupa. *Olosuhteiden muuttumiseen perustuvasta luvan muuttamisesta on voimassa, mitä 2 luvun 28 §:ssä säädetään. Sanotun pykälän mukaista korvausta ei kuitenkaan määrätä, jos määräys luvan ehtojen muuttamisesta annetaan 1 luvun 22 §:ssä tarkoitetun seurauksen välttämiseksi.*

Yleisiä määräyksiä

18 §

Mikäli veden johtamiseen vesistöstä tai pohjaveden ottamiseen tämän lain mukaan on hankittava vesioikeuden lupa, on lupapäätökseen, jos johto tulee kulkemaan toisen alueen kautta, ja hakija on sitä pyytänyt, otettava määräykset siitä, miten se, noudattamalla 1 momentin säännöksiä, on tehtävä. Milloin vesioikeuden lupaa ei vaadita taikka johdon

Jos veden johtamiseen vesistöstä tai pohjaveden ottamiseen tämän lain mukaan on hankittava vesioikeuden lupa ja johto tulee kulkemaan toisen alueen kautta, on lupapäätökseen hakijan pyynnöstä otettava määräykset siitä, miten hanke 1 momentin säännökset huomioon ottaen on toteutettava. Jos vesioikeuden lupaa ei vaadita taikka johdon tekemisestä ei ole

Voimassa oleva laki

tekemisestä ei ole määräystä lupapäätöksessä, voidaan, jos johdon tekemisestä syntyy erimielisyyttä alueen omistajan kanssa, asia saattaa vesilautakunnan ratkaistavaksi.

Ehdotus

määräystä lupapäätöksessä, voidaan, *jollei johdon tekemisestä ole sovittu* alueen omistajan kanssa, asia saattaa *ympäristönsuojelulautakunnan tai, jos johto tulee kulkemaan useamman kunnan alueella, hakemuksella vesioikeuden ratkaistavaksi.*

10 luku

Jätevedet ja muut vesistöä pilaavat aineet

6 §

Se, joka johtaa jätevetä toisen maalla olevaan ojaan tai puroon, on velvollinen suorittamaan sellaiset uoman suurentamis-, kunnostamis- ja kunnossapitotyöt, jotka aiheutuvat jäteveden johtamisesta, sekä muutoinkin huolehtimaan siitä, ettei jäteveden johtamisesta aiheudu kohtuullisin kustannuksin välttävää vahinkoa. Tarvittaessa ympäristönsuojelulautakunta voi antaa määräyksiä työn suorittamisesta. Tällaisesta päätöksestä on voimassa, mitä 20 luvun 7 §:ssä säädetään.

Se, joka johtaa jätevetä toisen maalla olevaan ojaan tai puroon, on velvollinen suorittamaan sellaiset uoman suurentamis-, kunnostamis- ja kunnossapitotyöt, jotka aiheutuvat jäteveden johtamisesta, sekä muutoinkin huolehtimaan siitä, ettei jäteveden johtamisesta aiheudu kohtuullisin kustannuksin välttävää vahinkoa. Tarvittaessa ympäristönsuojelulautakunta voi antaa määräyksiä työn suorittamisesta. *Jos tällainen määräys annetaan sen oikaisemiseksi, mitä tämän momentin vastaisesti on tehty tai laiminlyöty, on voimassa, mitä 20 luvun 7 §:ssä säädetään.*

27 §

Vesiensuojelumaksu suoritetaan vesihallitukselle ja se on käytettävä valtiolle vesiensuojelusta, erityisesti sitä varten suoritettavasta tutkimustyöstä johtuviin menoihin.

Vesiensuojelumaksu suoritetaan *vesi- ja ympäristöhallinnolle* ja se on käytettävä valtiolle vesiensuojelusta, erityisesti sitä varten suoritettavasta tutkimustyöstä johtuviin menoihin.

Vesiensuojelumaksu voidaan määrätä vesihallituksen vaatimuksesta. Vaatimus on, jollei sitä ole tehty lupaa pyydettyäessä, käsiteltävä hakemusasiana. Olosuhteiden olennaisesti muuttuessa voidaan maksun suuruutta vesihallituksen tai maksuun velvollisen hakemuksesta muuttaa tai maksu kokonaan poistaa.

Vesiensuojelumaksu voidaan määrätä *vesi- ja ympäristöhallinnon viranomaisen* vaatimuksesta. Vaatimus on, jollei sitä ole tehty lupaa pyydettyäessä, käsiteltävä hakemusasiana. Olosuhteiden olennaisesti muuttuessa voidaan maksun suuruutta *vesi- ja ympäristöhallinnon* tai maksuun velvollisen hakemuksesta muuttaa tai maksu kokonaan poistaa.

15 luku

Vesituomioistuiimet

12 §

Vesioikeudessa on pidettävä vesikirjaa, johon on merkittävä tarpeelliset tiedot tämän

12 §

Vesioikeudessa on pidettävä vesikirjaa, johon on merkittävä *tiedot vesioikeuden, vesiylä-*

Voimassa oleva laki

lain tarkoittamista yrityksistä ja toimenpiteistä sen mukaan, kuin siitä asetuksella säädetään.

Ehdotus

oikeuden sekä korkeimman oikeuden ja korkeimman hallinto-oikeuden tämän lain nojalla lainkäyttöasioissa antamista päätöksistä.

Vesikirjaan voidaan tehdä merkintöjä myös vesituomioistuuksien edeltäneiden vesioikeudellisten lupaviranomaisten ratkaisuksista.

Tarkemmat säännökset vesikirjaan merkittävistä tiedoista ja vesikirjan käyttämisestä annetaan asetuksella.

16 luku

Vesiasioiden käsittely vesioikeudessa

7 a §

Yrityksen vaikutusalueen asukkailla, joiden asumiseen, työnteekoon tai muihin oloihin yrityksen toteuttaminen saattaa selvästi vaikuttaa, ja heitä edustavilla yhteisöillä on oikeus antaa vesioikeudelle lausuntonsa hakemuksen johdosta 6 §:n mukaisesti määrättyinä aikana.

25 §

Päätöksestä on annettava kappale hakijalle ja niille muille asianosaisille, jotka ovat sitä pyytäneet. Jäljennös päätöksestä on lähetettävä vesihallitukselle ja vesipiirin vesitoimistolle sekä asianomaisille ympäristönsuojelulautakunnille ja niille viranomaisille, joille asiasta sen käsittelyn aikana on annettu tieto, sekä asianomaisiin kuntiin pidettäväksi yleisesti nähtävänä. Päätöksen nähtäväksi asettamisesta vesioikeuden on ilmoitettava näissä kunnissa julkisella kuulutuksella, jossa myös on mainittava, milloin muutoksenhakemista varten säädetty aika päättyy. Jäljennös kuulutuksesta on tiedossa olevalla postiosoitteella lähetettävä tämän luvun 8 §:ssä tarkoitetuille asianosaisille ja viranomaisille sekä muistutuksen tehneille ja sellaisille asianosaisille, joiden osalta vesioikeus on poikennut toimitusmiesten lausunnosta.

Päätöksestä on annettava kappale hakijalle ja niille muille asianosaisille, jotka ovat sitä pyytäneet. Jäljennös päätöksestä on lähetettävä vesi- ja ympäristöhallitukselle ja vesi- ja ympäristöpiirille sekä asianomaisille ympäristönsuojelulautakunnille ja niille viranomaisille, joille asiasta sen käsittelyn aikana on annettu tieto, sekä asianomaisiin kuntiin pidettäväksi yleisesti nähtävänä. Päätöksen nähtäväksi asettamisesta vesioikeuden on ilmoitettava näissä kunnissa julkisella kuulutuksella, jossa myös on mainittava, milloin muutoksenhakemista varten säädetty aika päättyy. Jäljennös kuulutuksesta on tiedossa olevalla postiosoitteella lähetettävä tämän luvun 8 §:ssä tarkoitetuille asianosaisille ja viranomaisille sekä muistutuksen tehneille ja sellaisille asianosaisille, joiden osalta vesioikeus on poikennut katselmuskirjasta.

17 luku

Muutoksenhaku*Muutoksenhaku vesioikeuden päätökseen*

1 §

Valituskirjelmä ja sen liitteet sekä valituk-

Valituskirjelmässä on ilmoitettava vesioikeu-

Voimassa oleva laki

senalainen päätös, ensiksi mainitut kaksin kappalein, on annettava asianomaiseen vesioikeuteen viimeistään kuudentenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun päätös on julistettu tai julkipanon jälkeen annettu, taikka, jollei näin ole tapahtunut, asianomaiselle todisteellisesti annettu tai asianmukaisesti pantu postiin, sanottua päivää mukaan lukematta. Tyytymättömyyttä päätökseen ei tarvitse erikseen ilmoittaa.

2 §

Tieto asianosaisille on, jollei julkista kuulutamista pidetä tarpeellisenä, annettava asianomaisen nimismiehen tai maistraatin välityksellä ja valituskirjat on lähetettävä sanotulle viranomaiselle pidettäväksi niiden nähtävinä, joille tilaisuus vastaamiseen varataan.

Vastauskirjelmä on annettava sille viranomaiselle, jonka luona asiakirjat ovat nähtävinä. Tämän viranomaisen tulee toimittaa asiakirjat vesioikeustuomarille, jonka on huolehdittava siitä, että valituskirjat ja asiassa syntynyt asiakirjavihko lähetetään vesiylöikeudelle.

Ehdotus

den päätös, johon haetaan muutosta. Valituskirjelmä ja sen mahdolliset liitteet on kaksin kappalein annettava asianomaiseen vesioikeuteen viimeistään kuudentenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun päätös on julistettu tai julkipanon jälkeen annettu taikka, jollei näin ole tapahtunut, asianomaiselle todisteellisesti annettu tai asianmukaisesti pantu postiin, sanottua päivää mukaan lukematta. Tyytymättömyyttä ei tarvitse erikseen ilmoittaa.

Tieto asianosaisille on, jollei julkista kuulutamista pidetä tarpeellisenä, annettava asianomaisen haastemiehen välityksellä. Valitusasiakirjat on lähetettävä haastemiehelle pidettäväksi niiden nähtävinä, joille tilaisuus vastaamiseen varataan. Valtion, kunnan ja kuntainliiton viranomaiselle sekä erityisestä syystä muullekin asianosaiselle voidaan kappale valitusasiakirjoja tai niiden jäljennöksiä kuitenkin toimittaa nähtäväksi postitse saantitodistusta vastaan.

Vastauskirjelmä on annettava haastemiehelle, jonka tulee toimittaa asiakirjat vesioikeudelle. Niiden 2 momentissa tarkoitettujen viranomaisten ja asianosaisten, jotka ovat saaneet asiakirjat nähtäväkseen muutoin kuin haastemiehen välityksellä, tulee kuitenkin toimittaa vastauskirjelmänsä vesioikeudelle. Vesioikeuden on huolehdittava siitä, että valituskirjat, kappale vesioikeuden päätöstä sekä asiassa syntynyt asiakirjavihko lähetetään vesiylöikeudelle.

19 luku

Ojitus-toimitus

5 a §

Jos ojitus-suunnitelmaa, jonka perusteella 1 momentissa tarkoitettu tilusjärjestely on suoritettu, ojitus-toimituksessa muutetaan tai se jätetään vahvistamatta taikka toimituksen päätöstä muutoksenhaun johdosta muutetaan tai se kumotaan, on vesi- ja ympäristöpiirin ilmoitettava asiasta tätä koskevan päätöksen tultua lainvoimaiseksi maanmittaustoimistolle, jonka on tarvittaessa annettava määräys uuden tilusjärjestelytoimituksen suorittamiseksi. Toimituksessa, joka on suoritettava kiireellisenä, kiinteistöjaotus saatetaan vastaamaan muutettua ojitus-suunnitel-

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

maa, tai, jos ojitussuunnitelma on kumottu, palautetaan kiinteistöjaotus mahdollisuuksien mukaan entiselleen noudattaen soveltuvien osien, mitä vesistöhankkeiden johdosta suoritettavista tilusjärjestelyistä annetussa laissa säädetään. Mitä tässä momentissa säädetään, on vastaavasti voimassa, jos vahvistettu ojitussuunnitelma, jonka perusteella on suoritettu 1 momentissa tarkoitettu tilusjärjestely, 6 luvun 11 §:n 5 momentin nojalla raukeaa.

7 §

Jos ojitusasia koskee yhteisen maa-alueen järjestäytymätöntä osakaskuntaa, on loppukokouksesta ilmoitettava osakaskunnalle noudattaen soveltuvien osien, mitä 16 luvun 8 §:n 3 momentissa säädetään. Merkitykseltään vähäisessä asiassa tieto voidaan kuitenkin antaa yhdelle osakkaalle, joka ilmeisesti ei ole muutoin asianosaisena asiassa.

Jos asia saattaa erityisesti koskea toisen vesialuetta, on loppukokouksesta ilmoitettava myös vesialueen omistajalle tai, vesialueen ollessa yhteinen, asian laadun mukaan kalastuskunnalle, yhteisalueen osakaskunnalle tai molemmille. Vesialueen järjestäytymättömän osakaskunnan osakkaille ilmoitus annetaan noudattaen vastaavasti 2 momenttia.

20 luku

Vesilautakunta

5 §

Asia, jossa vesilautakunta tämän luvun 2 §:n mukaan käyttää päätäntävaltaa, pannaan viireille lautakunnalle toimitettavalla kirjelmällä taikka ilmoittamalla asiasta suullisesti lautakunnan puheenjohtajalle. Lautakunnan on annettava asiasta todistettavasti tieto niille, joita asia koskee, ja varattava näille tilaisuus vastaamiseen asiassa. Vastaus saadaan antaa joko kirjallisesti viimeistään lautakunnan kokouksessa tai sen kokouksessa suullisesti. Kokouksen aika ja paikka on ilmoitettava edellä mainittua tietoa annettaessa.

20 luku

Ympäristönsuojelulautakunta

5 §

Asia, jossa ympäristönsuojelulautakunta tämän luvun 2 §:n mukaan käyttää päätäntävaltaa, pannaan viireille lautakunnalle toimitettavalla hakemuksella tai muulla kirjelmällä. Asian käsittelystä on ilmoitettava muulle viranomaiselle sen mukaan kuin asetuksella säädetään. Hakemuksesta, jota tarkoitetaan 10 luvun 3 §:ssä, on ilmoitettava tiedossa olevalla postiosoitteella niille, joita asia saattaa koskea, ja varattava näille tilaisuus vastaamiseen asiassa. Muusta tämän luvun 2 §:ssä tarkoitettusta asiasta on samassa tarkoituksessa ilmoitettava todisteellisesti niille, joita asia koskee. Vastaus saadaan antaa kirjallisesti lautakunnan määräämässä kohtuullisessa ajassa. Jos lautakunta katsoo suullisen käsittelyn aiheelliseksi, vastaus voi-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

daan antaa myös suullisesti lautakunnan kokouksessa. Tällöin kokouksen aika ja paikka on ilmoitettava asianosaisille edellä mainittua ilmoitusta annettaessa.

Siltä osin kuin asia koskee yhteisen maa-alueen järjestäytymätöntä osakaskuntaa, on tiedoksi antamisesta osakkaille soveltuvin osin voimassa, mitä 16 luvun 8 §:n 3 momentissa säädetään. Merkitykseltään vähäisessä asiassa tieto voidaan kuitenkin antaa yhdelle osakkaalle, joka ilmeisesti ei ole muutoin asianosaisena asiassa.

Yhteisen vesialueen osalta ilmoitus toimitetaan asian laadun mukaan kalastuskunnalle, yhteisalueen osakaskunnalle tai molemmille. Vesialueen järjestäytymättömän osakaskunnan osakkailla ilmoitus annetaan noudattaen vastaavasti 2 momenttia.

6 §

Ellei tämän luvun 5 §:n 2 momentissa tarkoitettua sopimusta saada aikaan, lautakunnan on, käsiteltyään asian ja toimitettuaan tarvittaessa katselmuksen, ratkaistava asia päätöksellään, johon on liitettävä valitusosoitus ja joka on todistettavasti toimitettava asianosaisille.

7 §

Milloin vesilautakunta on päätöksessään velvoittanut suorittamaan jonkin työn, sen on asetettava määräaika työn tekemistä varten ja määrättävä työ suoritettavaksi uhalla, että hakija tai vesilautakunta saa teettää työn laiminlyöjän kustannuksella.

6 §

Jollei tämän luvun 5 §:n 4 momentista muuta johdu, lautakunnan on, käsiteltyään asian ja toimitettuaan tarvittaessa katselmuksen, ratkaistava asia päätöksellään, johon on liitettävä valitusosoitus. Päätöksestä, jota tarkoitetaan 10 luvun 3 §:ssä, on ilmoitettava tiedossa olevalla postiosoitteella niille, joita asia koskee. Siitä on samalla ilmoitettava kunnan ilmoitustaululla. Tällöin päätöksen katsotaan tulleen asianomaisen tietoon sitä annettaessa. Lautakunnan muussa asiassa antama päätös on toimitettava todisteellisesti tiedoksi asianosaisille. Päätöksen toimitamisesta muulle viranomaiselle säädetään tarvittaessa asetuksella.

7 §

Jos ympäristönsuojelulautakunta 6 luvun 7 §:n tai 12 §:n 2 momentin, 10 luvun 6 §:n 2 momentin tai 9 §:n nojalla velvoittaa suorittamaan jonkin työn rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaisemiseksi, sen on asetettava määräaika työn tekemistä varten ja määrättävä työ suoritettavaksi uhalla, että hakija tai lautakunta saa teettää työn laiminlyöjän kustannuksella.

Edellä 1 momentissa tarkoitetusta asiasta on muutoin voimassa, mitä uhkasakkolaissa (1113/90) säädetään. Jos teettämisoikeus on annettu hakijalle, uhkasakkolain 17 §:ää sovelletaan kuitenkin vain kustannusten perimisen osalta.

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

8 §

Jos lautakunta on havainnut, ettei voimassa olevia säännöksiä tai määräyksiä ole noudatettu, sen on, mikäli sen antamaa kehoitusta ei noudateta tai asia vaatii erityistä selvitystä, ilmoitettava asia 21 luvun 1 §:ssä tarkoitettulle yleiselle valvontaviranomaiselle. Jos laiminlyönti tai rikkomus kuitenkin on ilmeinen, vesilautakunta voi tehdä sanotun luvun 2 ja 3 §:ssä tarkoitettun ilmoituksen tai hakemuksen.

8 §

Jos lautakunta on havainnut, ettei voimassa olevia säännöksiä tai määräyksiä ole noudatettu, sen on, mikäli sen antamaa kehoitusta ei noudateta, ryhdyttävä asian laadun mukaan 21 luvun 2 ja 3 §:ssä tarkoitettuihin toimenpiteisiin. Jos laiminlyönti tai rikkomus vaatii erityistä selvitystä, lautakunta voi kuitenkin ilmoittaa asiasta vesi- ja ympäristöpiirille.

21 luku

Erityisiä määräyksiä

4 §

Milloin 3 §:ssä tarkoitettu toimenpide toteutetaan viranomaisen toimesta, suoritetaan kustannukset, jollei vesioikeus toisin määrää, etukäteen valtion varoista ja peritään niskoittevalta siinä järjestyksessä, kuin julkisten saataavain ulosotosta on säädetty.

3 a §

Edellä 3 §:n 1 momentissa tarkoitetuissa asioissa sovelletaan uhkasakkolakia, jollei tästä laista muuta johdu.

Mitä edellä tässä luvussa säädetään tästä laista ja sen nojalla annetuista säännöksistä ja määräyksistä, koskee vastaavasti 22 luvun 2 §:n nojalla voimassa olevia aikaisempia säännöksiä ja niiden nojalla annettuja määräyksiä.

4 §

Teettämisoikeuden 3 §:n nojalla saaneelle viranomaiselle koituneiden kustannusten maksamisesta ja perimisestä on voimassa, mitä uhkasakkolain 17 §:ssä säädetään. Jos teettämisoikeus on annettu ympäristönsuojelulautakunnalle, sanottua pykälää sovelletaan kuitenkin kuten asiassa, jossa teettämisestä on päättänyt kunnan viranomainen. Jos teettämisoikeus on annettu yksityiselle, pykälää sovelletaan kustannusten perimisen osalta.

8 a §

Jos lupa, jonka perusteella on suoritettu vesistöhankkeiden johdosta suoritettavista tilusjärjestelyistä annetun lain mukainen tilusjärjestely, 2 luvun 12 §:n nojalla raukeaa, on vesi- ja ympäristöpiirin ilmoitettava asiasta maanmittaustoimistolle, jonka tulee määrätä asiassa suoritettavaksi uusi tilusjärjestely. Toimituksesta on vastaavasti voimassa, mitä 19 luvun 5 a §:n 3 momentissa säädetään.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

*Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 199 .*

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Merenkukkuhallituksen päätökset, joilla on ennen tämän lain voimaantuloa vahvistettu julkisia kulkuväyliä, pysyvät voimassa, ja väyliin sovelletaan, mitä julkisesta kulkuväylästä vesilaissa säädetään.

Asetus

vesiasetuksen muuttamisesta

Oikeusministerin esittelystä
muutetaan 6 päivänä huhtikuuta 1962 annetun vesiasetuksen (282/62) 4 §, sellaisena kuin se osittain muutettuna 20 päivänä marraskuuta 1987 annetulla asetuksella (860/87), sekä *lisätään* asetukseen uusi 4 a § seuraavasti:

4 §

Vesikirjaan on merkittävä tarpeellisilta osin:

- 1) päätöksen yksilöintitiedot;
- 2) muissa kuin rikosasioissa asianosaistiedot;
- 3) asian laadun mukainen luokitus;
- 4) päätöksen sisältöä koskevat tiedot;
- 5) tiedot rakenteista ja toiminnoista, joilla on vesistövaikutuksia tai yleistä merkitystä;
- 6) tiedot päätöksen vaikutusalueesta;
- 7) tiedot päätöksen liittymisestä muihin päätöksiin; sekä
- 8) tiedot muutoksenhausta ja muutoksenha-
kuasteiden ratkaisuksista.

Vesikirjan täydennyksenä voi olla karttoja.

4 a §

Oikeusministeriö voi antaa viranomaisille ja yksityisille luvan vesikirjan pysyvään käyttöön. Vesioikeus päättää vesikirjaan sisältyvien tietojen muusta luovuttamisesta. Jokaisella on oikeus vesikirjan pitäjän luona saada luettavakseen vesikirjaan sisältyvät tiedot ja itse niitä jäljentää.

Vesiylioikeus antaa tarkemmat ohjeet vesikirjaan merkittävistä tiedoista sekä merkitsemisessä noudatettavasta menettelystä.

Tämä asetus tulee voimaan päivänä
kuuta 199 .

